

જૈન તત્ત્વજ્ઞાન તથા આચારને
મુદ્ધ સન્ન મંત્રીએ જન્મ કરતી

જૈન શિક્ષાવલી

પ્રથમ શ્રેણીનાં ૧૨ પુસ્તકો

- ૧ જીવનનું ધ્યેય
- ૨ પરમપદના સાધનો
- ૩ ઇષ્ટદેવની ઉપામના
- ૪ મહાગુરુસેવા
- ૫ આદર્શ ગૃહસ્થ
- ૬ આદર્શ માધુ
- ૭ નિયમો શા માટે ?
- ૮ તપની મહત્તા
- ૯ મંત્રસાધન
- ૧૦ યોગાભ્યાસ
- ૧૧ વિશ્વશાંતિ
- ૧૨ મહાક્ષત્રાના મૂલ્યો

શ્રેણીનું મૂલ્ય રૂા ૬-૦૦ પોસ્ટેજ ૧-૦૦ અવગ
માન ગણતરીની નકલો જ બાકી રહી છે, માટે તમારી
નકલ આજે જ ગેાળી લો તથા હવે પછી પ્રગટ થનારી
બીજી શ્રેણીના શાહક બનો

નોંધ - આરમા નિવધને છેડે આખી શ્રેણીનું શુદ્ધિપત્રક આપ્યું છે,
તે પ્રમાણે સુધારા કરી પ્રતિબિંબો ઉપયોગ કરવા નિર્મિત છે

જૈન શિક્ષાવતી પુષ્પ નવમુ

૨૨૧૧

મંત્ર સાધન

જૈન

卐

લેખક

સાહિત્યવારિષિ ચતાવધાની પદ્મિ
શ્રી ધીરજલાલ ટોકરશી શાહ

પ્રકાશક

જૈન સાહિત્ય-પ્રકાશન-મંદિર
મુંબઈ - ૬.

મૂલ્ય પચાસ નવા પૈસા

પ્રકાશક

નગેન્દ્રકુમાર ડી. શાહ

વ્યવસ્થાપક નૈન સાહિત્ય-પ્રમચન-મંદિર

સધામાર્ગ ગ્રુપ્પત બીસીંગ,

ગીચ બદર, મુબઈ-૯

પહેલી વાર ૨૦૦૦

સ ૨૦૧૫, સને ૧૯૫૯

સર્વ હક પ્રકાશકને સ્વાધીન

મુદ્રક -

મણિલાલ જગનવાલ શાહ

નવપ્રકાશત પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,

લીમટા રોડ, અમદાવાદ.

પ્રકાશકનું નિવેદન

જૈન મદનિઓએ જીવનની સુધા જુઝા માટે જે તત્ત્વજ્ઞાન ઉપદેશ્ય છે તથા જે આત્માગતી પ્રદપણા કરી છે, તે સદુ સરનાથી સમજ સહે તે માટે જૈન શિક્ષાવલીની યોગ્યતા હાય ધરવામા આવી છે હાલ તેમા બાર પુસ્તકો પ્રગટ કરવામા આવે છે, પરંતુ સયોએ વધારે સાનુકૂળ દેખારો તો તેમા બીજા પુસ્તકો પણ પ્રગટ કરવામા આવશે આ પુસ્તકો દીર્ઘચિતન-મનનના પરિણામે મુંદર હૈમીમાં લખાયેલા છે, એટલે તે સદુને પસંદ પડશે એમા શકા નથી

જૈન શિક્ષાવલીની યોગ્યતા સાબર મની તેમા અનેક મુનિરાગ્ને, સસ્યાઓ અને ગૃહસ્થોનો સદાકાર નિમિત્તમૂલ છે ખાસ કરીને ૫ પૃ. આ મદારાજશ્રી વિજયવ્રજમસૂરીપરજી, તેમના વિદ્વાન્ શિષ્ય રત્ન મુનિરાજશ્રી કૌનિવિજયજી, ૫ પૃ. આ મદારાજશ્રી વિજયરેમ સૂરીપરજીના શિષ્યરત્નો ૫ પૃ. મદારાજ શંભુ કરવિજયજી, ૫ પૃ. મુ શ્રી બાનુવિજયજી, તથા ૫ પૃ. શ્રી કુલકુલવિજયજી તેમજ ૫ પૃ. આ મદારાજશ્રી વિજયજીસૂરીપરજી, તેમના શિષ્યરત્ન મ શ્રી દૈવવિજયજી અને ૫ પૃ. આ મદારાજશ્રી વિજયઅમૃતસૂરીપરજીના વિદ્વાન્ શિષ્યરત્ન ૫ પૃ. મ. શ્રી પુરંધરવિજયજી તથા ૫ પૃ. આ મદારાજશ્રી વિજયવર્મસૂરિજીના શિષ્યરત્ન મુનિશ્રી વર્માવિજયજી વગેરેએ આ યોગ્યતાને સહારો તેને વેગ આપવામા કિ મની સદાય આપી છે, તે માટે તેમણે ખાસ આભાર માનીએ છીએ. ઉપરાંત મેંક માએક તાપ નુતીરાત, સેંક ચકુલાત વર્ષમાન, સેંક ચતુરભાઈ નગીન તસ (બેવમામવાળા), શ્રીમાન બી કે સાલ, યોમી શ્રી ઉમેશચંદ્રજી, શ્રી નામકુમાર મહાતી તથા જૈનધાર્મિક સિદ્ધચંદ-મુખાર્જીના કાર્યવાદો શી પ્રાણજીવન દ ગાંધી વગેરેએ આ કાર્યમાં સદામર આપી અમને ઉત્સાહિત કર્યો છે, તે માટે તેમનો પણ આભાર માનીએ છીએ. આ પુસ્તકોમા વિદ્યાપન આપનાર દરેક સરચાઓના પણ અમે આભારી છીએ.

વિષયાનુક્રમ

- ૧ વિષયનિર્દેશ
- ૨ દૈટલીક ભૂલ ભરેલી માન્યતાઓ
- ૩ આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટે મત્રસાધન આવશ્યક છે
- ૪ મત્રસાધનને અટપટુ માની ન અપનાવવું એ ભૂલ છે
- ૫ મત્રસાધન આજે પણ ફળ આપે છે
- ૬ મત્રસાધનનો મુખ્ય ઉપયોગ શાંતિ-તુષ્ટિ-પુષ્ટિ છે
- ૭ મત્રસાધનથી ખીવાતું કઈ કારણ નથી
- ૮ મત્રસાધન માટે માનસિક તૈયારી
- ૯ મત્રસાધકના લક્ષણો
- ૧૦ શુરુની આવશ્યકતા
- ૧૧ મત્રનો સામાન્ય પરિચય
- ૧૨ મત્રમાં શક્તિ શી રીતે ઉત્પન્ન થાય છે ?
- ૧૩ મત્રખીજો
- ૧૪ મત્રનો આગ્નાય કે વિધિ
- ૧૫ મત્રોપાસકના પ્રકારો
- ૧૬ મત્રસાધનના અગ-પ્રત્યંગો
- ૧૭ કથો મત્ર મફળ થાય ? તે જાણવાની રીતિ
- ૧૮ કાલાદિ
- ૧૯ નમસ્કાર મહામત્રનું આરાધન

॥ ॐ ह्रीं क्लृं नम ॥

મંત્ર સાધન

૧-વિષયનિર્દેશ

મંત્રનો મહિમા મુનિવરોએ મુક્તક ઠે ગાયો છે, મંત્રશક્તિનો પ્રભાવ યોગશાસ્ત્રોએ છૂટથી વર્ણવ્યો છે અને મંત્રવાદીઓના પરાક્રમે પડિત પુરુષોએ પૂરી દીલ ચરૂપીથી રજૂ કર્યા છે, તેથી પ્રસ્તુત નિબંધમાં અમે મંત્ર સાધન વિષે કેટલીક વિચારણા કરવી યોગ્ય માની છે

૨-કેટલીક ભૂલભરેલી માન્યતાઓ

મંત્રસાધન જેવી એક શાસ્ત્રીય-વૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયા વિશે આજે હોડોના મનમાં અનેક ખોટા ખ્યાલો પ્રવર્તી રહ્યા છે, ખોટી માન્યતાઓ ઘર ઘાલી ગઈ છે, એ અરેખર ! ઘણું ખેદજનક છે કેટલાક એમ માને છે કે આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટે મંત્રસાધન આવશ્યક નથી કેટલાક એમ માને છે કે મંત્રસાધન આગળના જમાનામાં ફલદાયી યત્ન પણ હાલ ફલદાયી યત્ન નથી, એટલે ફોગટનો પરિશ્રમ શા સારુ કરવો ? કેટલાક એમ માને છે કે જેને મારણ, મોહન, વધીકરણ, ઉચ્ચાટન વગેરે કરવું હોય તે મંત્રસાધન કરે, માટે આપણે તેનાથી દૂર રહેવું કેટલાક એમ માને છે કે મંત્રસાધન કરતા કઈ ભૂલચૂક યાય તો આપણું આવી બને માટે તેને નવગજના નમસ્કાર કરવા આવી આવી માન્યતા-

એને લીધે આજે મત્રસાધનની પ્રવૃત્તિ મદ પડી ગઈ છે અને કેટલાક તો તેને એક પ્રકારનું ધર્મીગ કહેવાની હદે પણ પહોંચી ગયા છે, તેથી પ્રથમ આ માન્યતાઓનું નિરાકરણ કરીએ

૩-આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટે મત્રસાધન આવશ્યક છે.

આધ્યાત્મિક પ્રગતિ ઇસ્તનારા નૈન, બૌદ્ધ અને વૈદિક એ ત્રણે ધર્મે મત્રસાધનનો સ્વીકાર કરેલો છે, એટલે આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટે મત્રસાધન આવશ્યક નથી, એમ માનવું ભૂલભરેલું છે આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટે મત્ર સાધન આવશ્યક ન હોત તો અહીં તો તેનો ઉપદેશ શા માટે કરત ? અને ગણુધરો ને સૂત્રાકારે શા માટે સુચત ? એ પણ આપણે વિચારવું જોઈએ

અહીં કેઈ એમ કહે કે ‘અહીં તો મત્રનો ઉપદેશ કયા ક્યો છે ?’ તો એ કથન વ્યાજ્ઞની નથી ‘‘અર્હંત ચક્રપ્રસૂત ગણધરરચિત દ્વાદશામ વિશાલ’’ એ પકિત નૈન શાસનમાં પ્રસિદ્ધ છે તેનો અર્થ એ છે કે વિશાલ દ્વાદશાગી અર્હંતોના મુખમાંથી નીકળી અને ગણુધરો વડે રચાઈ આ દ્વાદશાગીમાં બારમું અંગ દૃષ્ટિવાદ હતું, તેના પાંચ વિભાગો પૈકી ત્રીજા વિભાગમાં ચૌદ પૂર્વો આવતા હતા તેમાં દશમું પૂર્વ વિદ્યાપ્રવાહનામનું હતું, જે અનેક વિદ્યા અને મત્રોથી ભરેલું હતું આ માહિતી આપણને શ્રીનિહિસૂત્ર વગેરે માન્ય ગ્રંથોથી મળે છે એટલે

અહંતોએ વિદ્યા-મત્રનો ઉપદેશ કરેલો અને ગણધરોએ તેની અક્ષરરચના કરેલી એ હકીકત પ્રમાણભૂત છે.

મત્રમય ઉવચ્ચગ્ગહર સ્તોત્ર શ્રી ભદ્રભાદુરવામીએ વિદ્યા પ્રવાહ પૂર્વમાથી ઉદ્દરેલુ છે, એવા ઉદ્દેષો પ્રાપ્ત થાય છે, તેમજ બીજા મત્રો સબધમાં પણ એવો નિર્દેશ મળે છે વિદ્યાનુશાસન નામના એક મહાન મત્રમય મહુ પ્રથના કર્તા શ્રી ઇન્દ્રનિદિએ પોતાના શ્રયના આરંભમાં આ વસ્તુ સ્પષ્ટ કરી છે, તેમજ શ્રી શુભચંદ્રાચાર્યે રચેલા જ્ઞાનવર્ણવના ટંકમાં પ્રકરણમાં આપણને નીચેની જાણાએ મેળવા મળે છે

મી વીરવદનોદ્ગર્જા વિદ્યા વાચિત્યનિક્રમામ્ ।

કલ્પવલ્લીમિવાચિત્યપલસપાદનશ્રમામ્ ॥

‘શ્રી વીર પ્રભુના મુખમાથી નીકળેલી કિયાનુ ચિત્ત વન કરે એ વિદ્યા અચિત્ય પરાક્રમવાળી છે અને કલ્પવલ્લીની સમાન અચિત્ય રૂપ આપનારી છે (આ વિદ્યા ‘ૐ જોને મમો પદ્યો યત્ત યાય છે)

મન કૃત્વા મુનિચ્ક્રમ્ યા વિદ્યા પાપમક્ષિણીમ્ ।

મમર સત્ત્વોપકારાય યા જિનેન્દ્ર પ્રકોર્તિતા ॥

‘મનને નિશ્ચિત કરીને એ પાપમક્ષિણી વિદ્યાનુ સ્મરણ કર કે જેને સમસ્ત જીવોના ઉપકારાર્થે શ્રી જિનેન્દ્ર ભગવાને કહી છે ’ (ૐ બર્હનમુસલકમલવાસિની સ્વાહા ’ એ પાપમક્ષિણી વિદ્યા છે)

પરંતુ સત્ય હકીકત એ છે કે મત્રસાધનની મહત્તા

આપણે જાણી નથી, તેના વિષે માત્ર ઉડતી વાતો જ સાંભળી છે અને તેના પરથી અભિપ્રાય બાધી લીધો છે, તેથી જ આવી માન્યતા પ્રચલિત બની છે. મત્ર એ મનરૂપી આખલાને નાથવાનું મજબૂત ઢોરડું છે અને ધ્યાન સિદ્ધિનું પુષ્ટ આલબન છે, એ હકીકત કેટલા જાણે છે ? જો આ હકીકત ધ્યાનમાં હોય તો ‘આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટે મત્રસાધન અનાવશ્યક કે બીજાનજરૂરી છે’ એવી માન્યતા બધાય શી રીતે ? આધ્યાત્મિક પ્રગતિમાં મુખ્ય વાત જ મનને સ્થિર કરવાની છે આ વસ્તુ થોડા વિવેચનથી સ્પષ્ટ કરીશું.

મન મકંડ જેવું ચચળ છે અને ધબળી પૂછી જેવું અસ્થિર છે, તેથી તે નિરતર વાતા પવનની માફક વિષયોમાં સ્વચ્છેડે રખડે છે અને જીવોને મસારરૂપી ખાદામાં ધકેલી દે છે મહાત્મા આનંદચંદ્ર કહે છે કે—

મુગતિ તળા અમિલાપી તપિયા,
જ્ઞાન ને ધ્યાન અભ્યાસે ।
ઘયરીહુ કદ પહલુ ચિંતવે,
નાલે અંચલે પાસે હો કુચુજિન ।

મત્રહુ કિમ દિ ન ઘાજે

‘મુક્તિની અભિલાષાથી કેટલાક તપ આચરે છે અને કેટલાક જ્ઞાન તથા ધ્યાનનો અભ્યાસ કરે છે, પણ અસ્થિર મન એ બધાનું વૈરી છે, કારણ કે તે ગમે ત્યારે ગમે તેવું ચિંતન કરવા લાગી જાય છે ને તે બધાને અવળે પાસે

નાખી દે છે, અર્થાત્ તેમની બધી બાલુ બગાડી નાખે છે હે કુચુનાથ ભગવાન! આ રીતે મન કોઈ રીતે વચ થતું નથી '.

ઉપાધ્યાયશ્રી યશોવિજયભાઈ મહારાજ એક પદમા કહે છે કે—

જવ લગ આવે નહિ મન ઠામ,

સવ લગ કટકિયા સવિ નિષ્ફલ જ્યો ગગને ચિત્રામ ॥૧॥

જવ લગ

ભ્રમા સુધી મનુષ્યનું મન ઠેકાણે આવે નહિ, અર્થાત્ સ્થિર થાય નહિ, ત્યાં સુધી તે ગમે તેની કટક્તરેલી ક્રિયાઓ કરે તે નિષ્ફળ છે હાખલા તરીકે આકાશમા ચિત્ર દોરવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો પરિણામ શું આવે? કંઈ જ નહિ.

એ જ પદમા તેઓ આગળ શું કહે છે? તે પણ સામળો —

મુઢ મુઢાવત સવ હિ ગઢરિયા,

હરિણ રોઢ્ઢ બન ધામ,

જટાધાર ઘટ મમ લગાવત,

રાસમ સહતુ દે ધામ—જવલગ ॥ ૩ ॥

ળટે પર નહી યોગ કી રચના,

જો નહિ મન વિગ્રામ,

ચિત્ત અતર પર ળઢવે કુર્ચિતવત,

વહા જપત મુલ્લ રામ—જવલગ ॥ ૭ ॥

કેાઈ એમ માનતુ હોય કેએમે માયુ મુકાંબુ માટે

યોગી થયા તો એ માન્યતા ખોટી છે, કારણ કે માથુ તો બધાં ગાડરો ઝુંડાયે છે કેાઈ એમ માનતુ હોય કે અમે વનમાં વસીએ છીએ, માટે યોગી થયા તો એ માન્યતા ખોટી છે, કારણ કે હરણ અને રાજ વનમાં જ વસે છે કેાઈ એમ માનતુ હોય કે અમે મોટી જટા વધારી એટલે યોગી થયા તો એ માન્યતા ખોટી છે વડતુ ઝાડ મોટી જટા કયા વધારતુ નથી? અને કેાઈ એમ માનતુ હોય કે શરીરે બસ્મ ચોળી અને તાપ સહન કર્યો એટલે યોગી થયા તો એ માન્યતા પણ ખોટી છે ગપેડા પોતાના શરીરે રાખ લગાવીને તાપ તડકેા સહન કયા નથી કરતો? તાત્પર્ય કે આ બધી બાદ્ય ક્રિયાઓ છે, તેના પર યોગની રચના નથી યોગની રચના તો મલિન ચિત્તવૃત્તિના નિરોધ ઉપર રહેલી છે, એટલે મલિન ચિત્તવૃત્તિનો નિરોધ ન થાય અર્થાત્ મન વિશ્રામ પામે નહિ તો એ ક્રિયાઓ યોગ સાધવા માટે નિષ્ફળ નીવડે છે જો ચિત્ત એટલે અત કરણની વૃત્તિઓ ખીબને છલવા માટે—છેતરવા માટે કુ ચિંતન કરી રહી હોય તો સુખ વડે સમ સમ જપવાથી પણ શુ ! તાત્પર્ય કે જેઓ નામસ્મરણ વડે બક્ષિયોગની સાધના કરી રહેલા છે, તેમને પણ મનને સ્થિર કરવાની જરૂર છે

તેઓ જ્ઞાનસારમાં જણાવે છે કે—

અન્તર્ગત મહાશૈલ્યમસ્યૈર્યં યદિ નોદ્ધતમ્ ।

ક્રિયૌષધસ્ય કો કોષતદા ગુણમયચ્છત ॥

‘ જો હૃદયમાં રહેલા મહાશલ્યરૂપ અસ્થિરપણાને

શુભઠ તવ પાલઠ સજમ પઢઠ સચલસત્યાહ ।

જાવ ન જ્ઞાયદ્ અપ્પા તવ ન મુક્તો જિજ્ઞો મળદ્ ॥

‘તપ ભલે કરો, સયમ ભલે પાળો અને સકળ જ્ઞાસોનો અભ્યાસ પણ ભલે કરો, પરંતુ જ્યાં સુધી મનની વૃત્તિઓને પૌદ્ગલિક પદાર્થોમાં પરિભ્રમણ કરતી અટકાવીને આત્મા પર કેન્દ્રિત નહિ કરો, ત્યાં સુધી મુક્તિ મળવાની નથી, એમ જિન જનવત કહે છે’ પરંતુ મનની વૃત્તિઓને પરિભ્રમણ કરતી શી રીતે અટકાવવી અર્થાત્ સ્થિર કરવી? એ એક દુટ પ્રશ્ન છે વૈરાગ્ય અને ત્યાગ ચિત્તમાં હોવા છતાં મનોવૃત્તિઓનું પરિભ્રમણ અટકતું નથી, એટલે તે માટે ખાસ પ્રક્રિયાની જરૂર છે અને મત્રસાધન તે પ્રક્રિયા પૂરી પાડે છે

શ્રીપતંજલિ મુનિએ યોગદર્શનમાં યોગક્રિયાનાં મુખ્ય સાધનોનું વર્ણન કરતી વખતે તપ પછીનું બીજું સ્થાન સ્વાધ્યાય એટલે મત્રજપ અને મોક્ષશાસ્ત્રના અધ્યયનને આપ્યું છે* તેનું કારણ એ છે કે મત્રજપમાં— મત્રસાધનમાં મનને સ્થિર કરવાની અદ્ભુત તાકત રહેલી છે

તેન પરપરામાં તપને કર્મ નિર્જરાનું સાધન માનવામાં

* તપ સાધ્યાવેદરણિધાનાનિ ક્રિયાયોગ ॥

શ્રી પા યો ૬ સમાધિપાદ સૂત્ર ૧ હુ

‘સ્વાધ્યાય પ્રજ્વલોદરપુરુષવૃક્ષાદિમત્રાણાં ચ મોક્ષશાસ્ત્રાપ્યયતે ચ ।’ પદ્મોપનિષદ ટીકા

આબુ છે અને સ્વાધ્યાયને તપનો જ એક ભાગ માનવામાં આવ્યો છે, એટલે સ્વાધ્યાય-મત્રજપ એ કર્મનિર્જરાનું સાધન છે, એ સ્પષ્ટ છે તેથી જ તપના દરેક અનુષ્ઠાનમાં સ્વાધ્યાય કરવાનો આદેશ છે તથા અમુક મત્રપદોની ગણના કરવાનું વિધાન છે દાખલા તરીકે ઉપધાનતપમાં રાજ ૨૦ બાધી નવકાગ્વાળી ગણવાની હોય છે, એટલે $20 \times 108 = 2160$ નવકારમત્રનો જપ થાય છે

જેણે મત્રસાધનથી પોતાના મનને સ્થિર અને શાંત કર્યું હોય તે સામાયિકની ક્રિયા સારી રીતે કરી શકે, પ્રતિક્રમણમાં આવતા કાયોત્સર્જમાં જરાબર પાર ઉતરી શકે અને પ્રભુપૂજાદિ નિત્યકર્મમાં એકચિત્ત થઈ શકે, તેથી આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટે મત્રસાધન અતિ આવશ્યક છે, એમ આપણે માનવું જોઈએ

૪-મત્રસાધનને અટપટુ માની ન અપનાવવું એ જૂઠું છે.

મત્રસાધન આપણને અટપટુ કે અતિ અટપટુ લાગે છે, પણ વાસ્તવમાં તે એવું નથી અનુભવીએ તો એમ કહે છે કે હઠયોગ, લયયોગ અને રાજયોગના પ્રમાણમાં તે ઘણું મરલ કે મહેલું છે તો આપણે તેમનો એ અભિપ્રાય માનવો કે આપણી માની લીધેલી વાતને પકડી ગળવી? આપણે મત્રસાધનની પ્રક્રિયા જ જાણતા નથી, તો તેના વિષે કેઈ નિશ્ચિત અભિપ્રાય શી રીતે આપી શકીએ? છતાં

ધડીબર માની લઈએ કે મત્રસાધન અતિ અટપટુ છે, તો શું તેને અપનાવવું નહિ ?

આપણે નિશાળે બસવા બેઠા, ત્યાં બસવાનું કામ કેટલું બધું અટપટુ લાગતું હતું ? અનેક વિષયો ને અનેક પુસ્તકો ! છતાં આપણે વડીલોની આજ્ઞાને માન આપી બસવાનું શરૂ કર્યું અને વજ્રાસ ગાત્રુ રાખ્યો તો ભાષા, ગણિત, ભૂગોળ, વિજ્ઞાન વગેરે અનેક વિષયોનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શક્યા અને તેથી આપણા જીવનવ્યવહારમાં કિંમતી મદદ મળી, તો પછી મત્રસાધનની બાબતમાં એ રીતે કેમ ન વર્તીએ ? તાત્પર્ય કે મત્રસાધનને પૂર્વ અટપટુ નાની તેને ન અપનાવવું એ ગભીર ભૂલ છે.

૫-મત્રસાધન આજે પણ ફળ આપે છે.

મત્રસાધન આગળના જમાનામાં ફલદાયી થતું અને હાલ ફલદાયી નથી થતું, એમ માનવું એ મગસર જ્રમ છે. જો મત્રસાધન એક શાસ્ત્રીય કે વૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયા છે, તો તેનું ફળ મદાકાળ મળવું જ જોઈએ તાત્પર્ય કે તે કરી નિષ્ફળ જતું નથી જો વરસાદમાં ધાન્ય પકવવાનો શુભ હોય તો પહેલાના જમાનામાં ધાન્ય પકવે ને આજે પણ ધાન્ય પકવે જો અગ્નિમાં બાળવાનો શુભ હોય તો એ પહેલાના જમાનામાં પણ વસ્તુઓને બાળે અને આજે પણ વસ્તુને બાળે જેનો જે શુભ હોય તે કાયમ રહે અલબત્ત, તેમાં મયોગોની તરતમતા બામ ભજવે, પણ મૂળશુભ અદલાય નહિ.

અમે મત્રસાધનથી પ્રાપ્ત થતી અનેક સિદ્ધિઓ ભારતવર્ષના સિન્ન સિન્ન લાગમા નજરે નિહાળી છે, એટલે હાલ મત્રસાધન ક્ષણથી યત્ન નથી, એમ શી કીને માનીએ ?

અમે દશ કે અગિયાર વર્ષની ઉંમરના હતા, ત્યારે અમારા ગામ દાણાવાડામાં^x મોતી નામનો એક મત્રવાદી આવેલો. તેણે પાતાના એલો-પ્રયોગો ગામચોરાની પામે કરેલા તેમા રહેલી આણુ ટીકીંગથી એક જણની ટોપી ભરી દીધેલી, પણ આણુ તો બહુમતે ચે કરે છે, એટલે તેમા બહુ આશ્ચર્ય લાગેલું નહિ પરંતુ ત્યાર પછી તેણે ગામના એક ખડતલ માણસના માથાની આસપાસ લાકડી ફેરવીને જણાવ્યું કે 'હવે આ માણસને બોલાવો, તે કોઈનું સ્થાપ્યું નહિ' અને ગામલોકોએ તેને મોટા ઘાટા પાડાને બોલાવ્યો, પણ મૂનમૂન બેસી જ રહ્યો. તેણે કંઈ જવાબ આપ્યો નહિ. કોઈ વાર ઉત્તરસાધકથી પણ આવી ઘટના નીપજતી શકાય છે, પણ આ માણસને તેણે પોતે પસંદ કર્યો ન હતો. 'કોઈપણ માણસ આગળ આવો' એમ જણાવતા લોકોએ જ તેનું નામ આપ્યું હતું ત્યારે અનેક માણસોએ ઘાટો પાડીને બોલાવવા છતાં તેણે કંઈ માંસરૂપું નહિ, ત્યારે બધાને ખાતરી થઈ ગઈ કે આ

^x આ ગામ સૌરાષ્ટ્રના મૂળી તામુખમાં આવેલું છે તે આસપાસ એક હજારની વસ્તી ધરાવે છે. સુરેન્દ્રનગરથી ૧ મોરબી જતી ગામીમાં પહેલું સ્ટેશન દીક્ષર રોડ આવે, કે, ત્યાંથી તે ૧૫ માઈલ દૂર છે.

માણસની અવલુચકિત હસાઈ ગઈ છે પછી મત્રવાદીએ બીજી લાકડી અવળી ફેરવી અને કહ્યું કે ‘હવે એને બોલાવો.’ એ વખતે એક જણ ધીમા આવ્યો એનું નામ બોલ્યો કે સામેથી જવાબ આપ્યો ‘શું છે?’ પછી બધાએ તેને પૂછ્યું કે ‘અમે તને આટલા ઘાટા પાડીને બોલાવ્યો, છતાં કેમ કંઈ જવાબ ન આપ્યો?’ ત્યારે તેણે કહ્યું કે ‘મે તમારા કોઈનો ઘાટો સાબળ્યો જ નથી.’

ત્યાર પછી મોતીએ માત્ર એક ગળદ્વાક ને પોતી રાખી બીજા બધા વચ્ચે ઉતારી નાખ્યા હતા અને લગભગ ત્રણસો માણસોને ઇચ્છિત વસ્તુ ખવડાવી હતી તે પ્રેક્ષકની પાસે જઈ ને હાથની મૂઠી બિચી કરતો, તેને કંઈ ચીજ આવી છે એ પ્રશ્ન કરતો અને તે નામ આપે કે પેલી મૂઠી તેના પહેળા કરેલા મુખમા ખોલી નાખતો. એ વખતે પ્રેક્ષકે કહેલી ચીજ તેના મુખમા આવી જતી અને તે ખૂબ આનંદથી ખાતો. આ રીતે ત્રણસો માણસોને ઇચ્છિત વસ્તુ ખવડાવ્યા પછી ફર બેઠેલા હરિજનોએ પોતાને કંઈ પણ આપવાની માગણી કરી, એટલે તેણે કહ્યું કે ‘પછેડી ધરો’ એ વખતે હરિજનોએ પછેડી ધરી, એટલે આ મત્રવાદીએ બને હાથનો ખોળો કરી પછેડીની સામે ધર્યો અને તેમાથી પુષ્કળ સોપારીઓ પછેડીમા પડી આ રીતે તેણે ત્રણ ચાર વાર ખોળો ખોળો સોપારી આપતા આગરે બે થી ત્રણ સ્તલ સોપારી હરિજનોને મળી હશે તેઓ એને પોતાના ઘરે લઈ ગયા હતા અને ઘણા દિવસ સુધી ખાધી હતી આ વસ્તુ હાથ

ચાલાકીથી બને તેવી ન હતી, એટલે અમે તેને મત્રશક્તિનો પ્રભાવ માન્યો અને ખરેખર એ મત્રશક્તિનો જ પ્રભાવ હતો. પાછળથી બે ત્રણ વાર આ મનવાદી અમારા ગામમા આવેલો ને ઉપરથી ગોળનો આખો રવો પાડેલો, બાગ્ણાની પાછળથી ચોરડીના ત્રણ ચાર આખા સાઠા કાઢેલા ને કપાસની ત્રણથી ચાર ફુટ લાંબી સારી બે છોકરાઓના હાથમા સામસામી પકડાવી, તેના પર હાથ ફેરવી તજની લાકડી બનાવેલી આમાની કોઈ પણ વસ્તુ છુપાવીને રાખી શકાય તેમ ન હતી વળી ત્રણથી ચાર ફુટ લાંબી તજની લાકડી તો કોઈ પણ ગાંધી કે વ્યાપારીને ત્યાં પણ મળવી મુશ્કેલ હતી તાત્પર્ય કે એ મત્રશક્તિનું પરિણામ હતું.

મોટી ઉંમરે મણિબહેન નામના એક દરજી બાઈ પાસે પણ આવી સિદ્ધિ ભેઈ હતી તેમને શ્વામીનારાયણના આશ્રમ પાસેથી આ વિદ્યા મળેલી અને તેમણે તેનો પરિચય હબરો. માણસોને કરાવેલો આપણે જે કળનું નામ બોલીએ તે મૂઠી બરીને તેઓ તરત આપી દેતા તથા માળા, પુસ્તક વગેરે બીજી પણ અનેક વસ્તુઓ નિમિષમાત્રમા હાજર કરતા ઉપરના બે જણમાથી આજે કોઈ વિદ્યમાન નથી, પણ એવી શક્તિ ધરાવનારી બીજી અનેક વ્યક્તિઓ આપણા દેશમા મોજૂદ છે, તે અમે બાણીએ છીએ.

મત્રશક્તિના બીજા પ્રયોગો પણ અમે જોયા છે, જેમા મનની ધારેલી વસ્તુ કહી દેવામા આવે છે, તથા તે કયા અને કેવી રીતે પડી છે? તે પણ જણાવવામા આવે

છે એક વાર અમે આવી શક્તિવાળા અમારા પરિચિત એક મહાશયનુ એક ઝવેરી મિત્ર આગળ વર્ણન કર્યું, ત્યારે તેઓ કહેવા લાગ્યા કે 'એ તો પરીક્ષા કરીએ તો માત્રુ મનાય' અમે કહ્યું કે 'તો જરૂર એની પરીક્ષા કરો.' પછી અનુક્રમ સમયે અમારા મિત્રને અમે એ મત્રવાદી પાસે લઈ ગયા, ત્યાં થોડી વાનચીત થયા પછી પેલા ઝવેરી મિત્રને કહેવામાં આવ્યું કે 'તમે કોઈ પણ વસ્તુનું મનમાં ચિંતન કરો' એ ચિંતન કર્યા પછી થોડી જ વારે કહે, વામાં આવ્યું કે 'તમે માત્રીની એક માળાનું ચિંતન કર્યું' છે તે અત્યારે બુલ્લિયન એકસચેન્નના સેઈફ ડીપોઝીટ વોલ્ટના અમુક નળરના ખાનામાં પડી છે અને તેમાં જરાબર અડસડ માત્રી છે' આ જવાબ તદ્દન સાચો હતો, એટલે તે ઝવેરીમિત્રના વિશ્વમયનો પાર રહ્યો નહિ, આજે પણ આવી મત્રશક્તિ વિદ્યમાન છે, એ જાણીને તેમને ખૂબ આનંદ થયો.

અહીં કોઈ એમ કહે કે 'મન પર્યવજ્ઞાનથી મનની ચિંતવેલી વસ્તુ કહી શકાય અને અવધિજ્ઞાનથી અમુક અતરે રહેલાં રૂપી દ્રવ્યોનું વર્ણન મર્ધ શકે, તેથી એમાં મત્રશક્તિનો પ્રભાવ શી રીતે માનવો?' પરંતુ આ મત્રવાદી મન પર્યવજ્ઞાનવાળા કે અવધિજ્ઞાનવાળા ન હતા, એ વાતની અમે ખાતરી કરી હતી આવું જ્ઞાન આ જમાનામાં કોને સરલતાથી થાય છે? તેમની પાસે દક્ષિણ-ભેરવની સાધના હતી અને તેનાથી તેઓ આ બધું કહી શકતા હતા.

અમે અમદાવાદની પ્રોપ્રાયટરી હાઈસ્કૂલમાં મેટ્રીકનો અભ્યાસ કરતા હતા, ત્યારે પ્રાણવિનિમય, માનસવિદ્યા અને એવા જ એક જે બીજા પુસ્તકો વાચવામાં આવેલા, ત્યારથી એ વિષયનું વાચન વધારતા રહ્યા હતા એવામાં પોણા છન્દનનું ‘એ સર્ચ ઇન ગ્રીકેટ ઇન્ડિયા—ગુપ્ત ભારતમાં શોધખોળ’ એ વિષયનું પુસ્તક વાચવામાં આવ્યું તેમાં વર્તમાનકાલીન વિવિધ વિદ્યા-મત્ર શક્તિથી વિભૂષિત વ્યક્તિઓનો પરિચય એવામાં આવ્યો અને તેણે અમારા મન પર ઘણી અસર કરી ત્યાર પછી અમે તપના પ્રજાવનું વર્ણન કરતી વખતે જે ઘટનાની નોંધ કરી છે, તે ઘટના બની અને ત્યાર બાદ ભારતવર્ષના અનેક માત્રિક-તાત્રિકોનો પરિચય ક્રમવાનો પ્રમગ આવ્યો, એટલે આ વિષયમાં અમારો રમ વધવા પામ્યો.

જે ગદ્યોરમાં અમે એક જ્યોતિષી પાને અદ્વૈતમિદ્ધિ એઈ તેઓ ભારથી તેર ભાષા પૈકી કેઈપણ ભાષામાં લખાયેલા કેઈ પણ પ્રશ્નને વગર જોયે અશ્વરથ ઠરી હેતા હતા અને તેના ઉત્તરો પણ આપતા હતા વળી એક સ્તોત્રના ઉચ્ચારણ માત્રથી કૂલોને અસ્ત્ય કરી દેવાનો, ચક્કર ચક્કર ફેરવવાનો તથા નામ આપીએ તે વ્યક્તિના હાથમાં ઉડાડીને પાડવાનો પ્રયોગ પણ ખામ ખામ વ્યક્તિઓને બતાવતા હતા અમે, અમારા ધર્મપત્નીએ તથા અમારા એક ખાસ સ્નેહી કે જે આજે બહુ મોટા હોવા પર છે, તેમણે તથા તેમના પત્ની-પરિવારે પણ આ પ્રયોગો નજરે જોયા છે ઉક્ત જ્યોતિષી પોતાના આસને બેસીને

સ્તોત્ર બોલે છે અને આપણે બજારમાથી કે બગીચામાથી જે ફૂલો લાવીને તેમની સામે મેજ પર મૂક્યા હોય કે તેમની બાજુમા રહેલા કલિકુંડપાર્શ્વનાથના ચતુર્ પાસે મૂક્યા હોય તેના પર તેઓ આ જાતની ક્રિયા કરી બતાવે છે તેમની પાસે આકર્ષણવિધાના તથા બીજી વિધાઓના પ્રયોગો પણ અમે જોયા છે અને તેનાથી અમે પ્રભાવિત થયા છીએ.

એક વાર આશ્રામા અમને એક શ્રાદ્ધલુ જ્યોતિષીને પરિચય થયો, તે પણ અમારા મન પર મત્રશક્તિનો ચમત્કાર અક્રિત કરતો ગયો છે પ્રાતઃકાળમા અમે તેમના ઘરે ગયા હતા અને રિવાજ મુજબ એક શ્રીફળ સાથે લઈ ગયા હતા, તે જોની આગળ મૂક્યું હતું પણ તેમણે અમને કંઈ પણ ન પૂછતા ચૂપચાપ પોતાની સ્લેટ લીધી હતી અને ઘોડા વખત સુધી તેમા કંઈક લખ્યું હતું પણ તે સ્લેટ નીચે મૂકી લીધી હતી અને અમને કહ્યું હતું કે 'દશ આક્રમાથી કોઈ પણ સખ્યા બોલો.' એટલે અમે પાંચની સખ્યા કહી હતી પણ તેમણે કોઈ ફળનું નામ બોલવા કહ્યું, એટલે અમે આમ (કેરી)નું નામ આપ્યું હતું ત્યાર પછી તેમણે પૂછ્યું કે 'હાલ કઈ નાડી ચાલે છે?' એટલે અમે ધાસોચ્છવાસ જોધને કહ્યું કે 'હાલ ચંદ્રનાડી ચાલે છે' પણ તેમણે કહ્યું કે 'તમારા મનમા પ્રશ્ન શું છે? તે જણાવો,' એટલે અમે પ્રશ્ન જણાવ્યો, આટલી વિધિ થયા પછી તેમણે પોતાની લખી રાખેલી સ્લેટ અમારી સામે ધરી અને કહ્યું કે 'આમા

શું લખ્યું છે, તે વાચી જુઓ' તેમણે હિંદીમાં લખ્યું હતું અને તે જરાબર વાચી શકાતું હતું તેમાત્ર લખાણ વાચીને અમો આશ્ચર્ય પામ્યા તેમા લખ્યું હતું કે પ્રથમ તમને સુખ્યા પૂઝીશુ, ત્યારે તમે પાચની સુખ્યા બોલશે પછી રૂઝતુ નામ પૂજતા આમ કહેશે નાહી વિષે પ્રશ્ન કરતા ચંદ્રનાહી જણાવશે તમાગ મનનો પ્રશ્ન અમુક છે અને તેનો ઉત્તર અમુક છે પ્રશ્ન માથોજ લખેલો હતો, એટલે ઉત્તરમાં શકા રાખવાતું કારણ ન હતું

અમને યમુ કે જ્યારે આ મનસ્વિતિત પ્રશ્ન જરાબર કહે છે, ત્યારે મુશ્કિલપણ પણ કરી જોરો આપી થોડે દૂર જઈ મૂઢીમાં અમુક વસ્તુ રાખી તેમને પ્રશ્ન કર્યો તે પણ તેમણે પોતાની રીતે જરાબર કહી આપ્યો અમારા હાથમાં અમે લોખંડની બે ચાવીઓ રાખેલી હતી

‘આ વિદ્યા તમે કોઈને શીખવી શકો ખરા?’ એવો પ્રશ્ન પણ અમે એ જ વખતે તેમને પૂછ્યો હતો અને તેમણે કહ્યું હતું કે ‘જરૂર શીખવી શકીએ, પણ તેમણે અમારી પાસે જોછામાં જોછા બે માસ રહેલું જોઈએ તે પણ અમુક સમયે’ એટલે એ વિદ્યા પ્રયત્ન સાધ્ય છે, એની અમને ખાતરી થઈ અને યોગ્ય દક્ષિણા આપી અમે વિદાય લીધી

આ રીતે મત્રશક્તિથી અનેક પ્રકારના રોગો મટ્યા ના, ઇન્દ્રિય ધનલાભ યથાના, જીવો અધિકાર, પ્રાપ્ત યથાના, કોર્ટ કચેરીના કનિયા જિત્યાના, મનુષ્યમત્ર સમા

ધાન થયાના, કન્યાઓને ઇચ્છિત વર મળ્યાના વગેરે દાખલાઓ. અમારા અનુભવમા આવ્યા છે અને ઇંટના ટુકડામાથી સાકર બનાવી પ્રસાદ વહેચવાના, પાણીની ડોલ ભરેલી તેતુ કૃષ્ણ બનાવ્યાના, ત્રાળાની ચમચી ત્રણ મીની-ટમા સોનાની બનાવ્યાના, તેમજ પોતે લગ્ના બેઠા હોય ત્યાં અમુક દિવસે કુમકુમના છાટા પડવાના તથા સુગંધ પ્રકટવાના, અતરીક્ષમાથી વાસશ્લેષ પડવાના દાખલાઓની અમે ખાતરી કરી છે, તેથી હાલ મંત્રસાધન ફલદાયી થતુ નથી, એમ માનવુ એ સરાસર જામ છે.

૬-મંત્રસાધનનો મુખ્ય ઉપયોગ શાંતિ તુષ્ટિ-પુષ્ટિ છે.

જેને મારણ, મોહન, વશીકરણ, ઉન્ન્યાટન વગેરે કરવું હોય તેજ મંત્રસાધન કરે, એમ માનવુ તદ્દન ખોટું છે. મંત્રસાધનથી આ બધી વસ્તુઓ સિદ્ધ થાય છે, એ વાત સાચી, પણ મંત્રસાધનનો મુખ્ય ઉપયોગ તેા શાંતિ-તુષ્ટિ-પુષ્ટિ છે.

શાંતિ એટલે કપાયઆદિ મલિન વૃત્તિઓનુ કે ઉપદ્રવોનુ ઉપશમન ઝંકાર, નમસ્કારમંત્ર તથા એવાજ ખીજા મંત્રોથી ચિત્તની પરમશાંતિ મેળવ્યાના દાખલાઓથી. શાંતિ બરપૂર છે તેમજ ઉવસગ્ગહર સ્તોત્રથી વરાહ મિહિરે ફેલાવેલો મરકીનો રોગ મટ્યો, શાંતિસ્તવ અથવા લઘુશાંતિથી નાફૂલ નગમ્મા મહામારી શાંત થઈ અને સતિકર સ્તોત્રના પાઠથી શિરોહી રાજ્યમા ઉત્પન્ન થયેલો વીરનો ઉપદ્રવ મટ્યો, એ હકીકત ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ છે.

તૃપ્તિ એટલે તોષ કે સતોષ. ઇચ્છિત વસ્તુની પ્રાપ્તિ થવાથી કે ઉત્સુકતાનું શમન થવાથી સતોષની પ્રાપ્તિ થાય છે. 'સતોષી સદા મુખી' એ ઉક્તિ ધ્યાનમાં લઈએ તો મંત્રસાધનથી ઇચ્છિત મુખની પ્રાપ્તિ થાય છે, એમ સમજવું જોઈએ. મંત્રવાદીઓ તૃપ્તિ શબ્દથી જાણે અર્થ પણ ખરું કરે છે, એટલે વાદવિવાદમાં, શત્રુની સાથે લડાઈ કરવામાં તથા બીજા એવા જ પ્રયોગોએ મંત્રથી જાણે પ્રાપ્તિ થાય છે, એમ સમજવાનું છે. આજ કાલે પ્રાચીન કાળમાં ઘણા વાદીઓ પ્રભૂત વિદ્યાપાઠન સાથે મંત્રસાધન પણ કરતા હતા અને તેથી પ્રતિપક્ષીને નિરુત્તર બનાવી દેતા હતા. વર્તમાન કાળે આમાંના એક મંત્રવાદીએ ક્યાંક સરસ્વતીને આ રીતે બોલતા જાણ કરી લીધા હતા.

પુત્રિ એટલે પોષણ કે વૃદ્ધિ. અર્થાત્ જેનાથી વિદ્યા, યશ, લાભ વગેરેની વૃદ્ધિ થાય તે પુત્રિ કહેવાય. શ્રી બાલકૃષ્ણમુનિ, શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય વગેરે આચાર્યોએ મરસ્વતી દેવીનું મંત્રસાધન કરવાથી તેમને અપૂર્વ વિદ્યા પ્રાપ્ત થઈ હતી. શ્રી આર્યભટ્ટાચાર્ય તથા મહેન્દ્ર મુનિને મંત્રસાધનના પ્રતાપે અપૂર્વ યશ પ્રાપ્ત થયો હતો અને જગત ગ્રેહ વગેરેને મંત્રસાધનના પ્રતાપે અદગક લાભ થયાના દાખા બહુતા છે. તેથી મંત્રસાધન કે મંત્રસાધન મારણ, મોહન, વશીકરણ કે ઉચ્ચાટન અર્થે જ થાય, એ માનવું ભૂલભરેલું છે.

મધ્ય મુગમાં શૈવતાત્રિકોએ તથા બૌદ્ધ ધર્મજ્ઞોએ

મત્રસાધનનો ઉપયોગ મારણ, મોહન, વચીકરણ, ઉચ્ચાટન વગેરે ક્રિયાઓમા મોટા પાયે કર્યો અને પછીના જમાનામા નીત ચતીઓ પણ કેટલાક અશે તેમને અનુચર્યા, તેથી મત્રસાધનનું નામ વાયકું બન્યું, એટલે મત્રરાહીઓએ પાતાની શક્તિનો ઉપયોગ ત્યાંતિક અને પૌષ્ટિક કર્મોમા જ કરવો જોઈએ, એમ અમારું માનવું છે કદાચ અસાધારણ ક્ષયોઓમા મત્રશક્તિનો એ રીતે ઉપયોગ કરવો પડે, તો એ અપવાદિક છે, પણ તેને જ મત્રસાધનનું ક્ષેય બતાવી શકાય નહિ

૭-મત્રસાધનથી બીવાનું કંઈ કારણ નથી

મત્રસાધન કરતા કંઈ પણ ભૂલચૂક થાય તો આપણુ આવી બને એ માન્યતા અર્ધમાન્ય છે સાચી હીનતા એ છે કે મનથી સ્થિરતા અને શુદ્ધિ માટે અથવા તો શાંતિ તુષ્ટિ-પુષ્ટિ માટે જે મત્રસાધન કરવામા આવે છે, તેમા ભયનું કોઈ કારણ નથી તેમા કદાચ કોઈ વિધિ આપો-પાછો થાય તો તેટલા અશે ફલની અસ્પતા થાય છે, પણ ખીજું નુકસાન થતુ નથી ઉમ કે મલિન દેવોની આરાધના કરતી વખતે તેમનો વિધિ બરાબર સાચવવો જોઈએ, અન્યથા તેઓ રોષમા આવશે નુકસાન કરે છે, તેથી કદ્યાણુની કામનાવાળાઓએ સાત્ત્વિક મત્ર અને સાત્ત્વિક દેવોની જ આરાધના કરવી જોઈએ.

અમે માનીએ છીએ કે આટલું પ્રારબ્ધિક વિવેચન મત્રસાધન વિષે ફેલાયેલી અનેક પ્રકારની ખોટી માન્યતાઓ

ફર કરી મુમુક્ષુઓને મત્રસાધન કરવા માટે ઉત્સાહી બનાવશે

૮-મત્રસાધન માટે માનસિક તૈયારી

મત્રસાધન માટે ઉત્સાહિત થયેલા મુમુક્ષુએ એટલું સમજી લેવું જોઈએ કે 'નિદિ એ સ્ટેશન છે, સાધન એ ટ્રાયા પહોંચવાની ગાડી છે અને શ્રદ્ધા તથા સમર્પણ એ ઉકેત ગાડીને ચલાવવાના એ મજબૂત પાટા છે, તેથી શ્રદ્ધા અને સમર્પણની ભાવના પૂરેપૂરી કેળવવી જોઈએ

શ્રદ્ધા એટલે અતરંગ પ્રીતિ તથા આત્મવિશ્વાસ જે ક્રિયા કે સાધન માટે અતરંગ પ્રીતિ ન હોય તેને કરવાનું દિલ થતું નથી અને કદાચ કોઈની દેખાદેખીથી કરવા માડીએ તો થોડા વિધો કે ચોરી પ્રતિદૂળતાઓ આવતા જ તે છૂટી જાય છે, માટે અતરંગ પ્રીતિ કેળવવાની ખાસ જરૂર છે

‘અતરંગ પ્રીતિ કેમ કેળવાય ?’ તેનો ઉત્તર એ છે કે ‘જે કાર્યને આપણે મનથી સારું માનતા હોઈએ, એટલે કે તેનાથી ઘણું લાભ થવાનો સંભવ માનતા હોઈએ તેના માટે અતરંગ પ્રીતિ થાય છે, તેથી મત્રસાધનના ઉમેદવારે વારંવાર એમ વિચારવું પડે, કે ‘મત્રસાધન અતિ ઉત્તમ-છે, તેનાથી અનેક મહાપુરુષોએ પોતાની ઉન્નતિ સાધી છે અને હું પણ તેનાથી મારી ઉન્નતિ અવશ્ય સાધી શકીશ. મને મત્રસાધન કરવાનો વિચાર

આવ્યો, ભાવના થઈ, એ મારું પરમ સૌભાગ્ય છે
જીવનનો ઘણો સમય વ્યર્થ ચાલ્યો જાય છે, તેના કરતાં
આવું ઉત્તમ સાધન કરવું શું જોઈ? ' વગેરે વગેરે.

હવે આત્મવિશ્વાસપર આવીએ 'આ કાર્ય' હું
અવશ્ય કરી શકીશ આવા વિચારને આત્મવિશ્વાસ
કહેવામા આવે છે જગતના તમામ મહાન કાર્યો આત્મ
વિશ્વાસને લીધે જ સંપન્ન થાય છે તેઓ 'આ કાર્ય'
મારાથી થશે કે નહિ?' એવા સંશયગ્રસ્ત મન સાથે
કોઈ પણ કાર્યની શરૂઆત કરે છે, તેઓ એ કાર્યની
સિદ્ધિ કરી શકતા નથી, કારણ કે વચ્ચે વિઘ્નો આવતા જ
તેઓ એમ માનવા લાગી જાય છે કે 'હવે આ કામ
મારાથી થઈ શકશે નહિ' અને તેથી આત્મવિશ્વાસ
કેળવવાની પણ એટલી જ અગત્ય છે

અહીં મત્રસાધનના ઉમેદવારે નિમ્ન શ્લોકને પોતાનાં
હૃદયમા કેાતરી રાખવો મટે —

પ્રારમ્ભ્યતે ન સ્વલુ વિઘ્નમયેન ત્રીચૈ,
પ્રારમ્ભ્ય વિઘ્નવિહિતા વિરમન્તિ મધ્યા ।
વિઘ્નૈ સદ્ગુણિતૈરપિ હન્યમાના,
પ્રારબ્ધમુત્તમજના ન પરિત્યજન્તિ ॥

‘અધમ પુરુષો વિઘ્નના બધથી કામનો પ્રારંભ જ
કરતા નથી, મધ્યમ પુરુષો વિઘ્નો આવતા વિરમી જાય છે
અને ઉત્તમ પુરુષો હંમેશા વિઘ્નો નડવા છતાં શરૂ કરેલું
કાર્ય છોડતા નથી’

અમપણું એટલે એક કાર્યને પૂરેપૂરા સમર્પિત રહેવું, તેને છોડીને આડીઅવળી બીજી બાબતમાં પડવું નહિ જેઓ. એક કાર્ય માટે પ્રતિજ્ઞાબદ્ધ થયા પછી આડીઅવળી અનેક બાબતોમાં પડે છે, તેનું શારિરીક કે માનસિક ભગ એ પ્રતિજ્ઞા પર, એ કાર્ય પર કેન્દ્રિત થતું નથી પરિણામે તેમાં અતિ વિલબ થાય છે કે તે માટેનો ઉત્સાહ મંદ પડી જાય છે અને તેનું પરિણામ ઘણી વાર અવીરૂત પ્રતિજ્ઞાનો ત્યાગ કરવામાં આવે છે આવું અનિષ્ટ પરિણામ ન આવે તે માટે સમર્પણશાપ પૂરેપૂરા કેળવવો જોઈએ

૬-મત્રસાધકનાં લક્ષણો

શ્રીમદ્વિષ્ણુ આચાર્યે કૈરવપદ્માવતીકલ્પમા મત્ર-સાધકના જે લક્ષણો આપ્યા છે, તે સર્વે મત્રસાધકોએ લક્ષમાં લેવા જેવા ॥ તેઓ કહે છે

નિર્જિવમદનાટોષ પ્રહમિત્ક્રોધો વિમુઠ્ઠવિકયાહાપ' ।

દૈવ્યર્ચનાતુરજો જિનપદમનો મહેન્મયી ॥

‘ જેણે કામદેવના વિલાસને જિત્યો છે, અર્થાત્ જે પ્રહસ્યર્થનું પાલન કરે છે, જે ક્રોધનું ઉપશમન કરનારો છે, અર્થાત્ ક્રોધ કરવાના ગમે તેવા પ્રબળ નિમિત્તો જિજ્ઞા થાય છતાં ક્રોધ કરતો નથી, જે નિક્યાઓ એટલે વિકાર ઉત્પન્ન કરે તેવી વાતો કરવામાંથી મુક્ત છે, જે દેવની પૂજા કરવામાં અતુરકત છે અને જે જિનપદનો ભક્ત છે, એટલે જિનેશ્વર દેવની નિયમિત સેવા-પૂજા-ભક્તિ કરનારો છે, તે મ ધર્મ શકે છે ’ અહીં શ્રીપદ્માવતી દેવીની સાધનાનો

છે, એ રીતે દેવીપૂજામાં અનુરક્ત રહેવાનો નિર્દેશ કર્યો છે, પણ મન્ત્રસાધક જે મન્ત્રની સાધના કે અનુષ્ઠાન કરતો હોય તે મન્ત્રદેવતાની પૂજા સમજવાની છે

મન્ત્રારાધનશૂર પાપવિદૂરો ગુણેન ગમ્મીર ।

મૌની મહાભિમાની મન્ત્રી સ્વાદીદશ પુરુષ ॥

‘ જે મન્ત્રનું આરાધન કરવામાં શૂરો છે, કુકર્મથી દૂર રહેનારો છે, શુદ્ધ વડે ગમ્મીર છે, મૌન ધારણ કરનારો અર્થાત્ જદું જેટલું જ જોતનારો છે અને મહાભિમાની એટલે પોતાને દીન-હીન નહિ પણ શક્તિશાળી માનનારો છે, એ જ પુરુષ મન્ત્રસાધક થઈ શકે છે ’

ગુરુજનહિતોપદેશો ગતતન્દ્રો નિદ્રયા પરિત્યક્ત ।

પરિમિતભોજનશીલ મ સ્વાદારાધકો દેવ્યા ॥

‘ જે માતાપિતા શુરુજનોએ કરેલા હિતોપદેશને માનનારો છે, આલસ્યથી રહિત છે, વધારે નિદ્રા લેનારો નથી અને પરિમિત ભોજન કરનારો છે, તે દેવીનો આરાધક થઈ શકે છે ’

ત્રિજિતવિષયકયાયો ધર્મામૃતજનિતહર્ષગતકાય ।

ગુરુતરગુણસમ્પૂર્ણ સ મવેદારાધકો દેવ્યા ॥

‘ જે પાત્ર ઇન્દ્રિયોના વિષયને તથા મનની મલિન વૃત્તિઓને જિતનારો છે, ધર્મરૂપી અમૃતના પાનથી હર્ષ પામેલા શરીર વાળો અને મહાન ગુણોથી યુક્ત છે, તે દેવીનો આરાધક થઈ શકે છે ’

‘ શુચિ પ્રસન્નો ગુરુદેવમકો દદગ્રત સત્યદયાસમેતઃ ।

‘ વક્ષઃ પદુર્બીજપદાવધારી મન્ત્રી મેવદીદશ एव लोके ॥

‘જે બાણ અને અભ્યંતર પવિત્રતાવાળો છે, મદા પ્રસન્ન રહેનારો છે, શુર અને દેવનો ભક્ત છે, પોતાના મતમાં દૃઢ છે, સત્ય અને દયાથી સુજ્ઞ છે, ચતુર છે, મેધાવી છે અને મત્રપદનાં બીજીને ધાગણ કરનારો છે, તે આ દોષમાં મત્રની સાધના કરી શકે છે’

૧૦—ગુરુની આવશ્યકતા

મત્રવિધારો કહે છે કે જે મત્ર શુરુએ ઉપરેયેલો હોય તે જ સિદ્ધ થાય છે, એટલે મત્રગ્રાપકે યોગ્ય ગુરુની સર્પાણે જઈ તેમની પામેથી જ મત્ર ધારણ કરવો જોઈએ નમસ્કારમત્ર પણ ઉપધાનતપ્ત્વક શુરુ પામેથી ધારણ કરવાનો છે, તે તન્ન જમે પાડકોનુ વણ જેથીએ છીએ જૈન મનમાં ત્યાગીને જ શુરુ માનવામાં આવે છે અને મત્રનો ઉપદેશ પણ તેઓ જ કરે છે તેમના શુભો વજેરેનુ વર્ણન ‘સદ્ગુરુ-એવામ્ મારી રીતે કરેલું છે, એટલે અહીં તેની પુનરુક્તિ કરતા નથી, પણ આ બાબતમાં શૈવમત્રોનો યો અભિપ્રાય છે? તે પાડકોની વળ મારે’ રહ્યું કરીએ છીએ તેમાં કશું છે કે—

શાન્તો દાન્તો કૃત્તિમ્મ વિત્રીત શુદ્ધવેદવાન્ ।

ગુરુવાગ્ મુમતિષ્ઠ શુચિદમ્ મુષુદિમાર્ ॥

આપમ્મો ધ્યાનનિષ્ઠા તન્મયમન્ત્રવિનારદ ।

નિમ્મહાનુષ્ઠે મ્મત્તે ગુરુતિત્થમિપીયમે ॥

‘જે શાન એટલે દોષ-કામ વજેરેને જિતનાર હોય,
& શાન્ત એટલે ઉદ્વિગ્ધોનુ દમન કરનાર હોય, વિનયશુભથી

વિભૂષિત હોય, શુદ્ધ વેશવાળો હોય, શુદ્ધ આચારવાળો હોય, સારી રીતે પ્રતિષ્ઠિત હોય, પવિત્રતા ધારણ કરવામા કુશલ હોય, ઘણો બુદ્ધિમાન હોય, ગૃહસ્થાશ્રમી હોય, ધ્યાનનિષ્ઠ હોય, તત્ત્વમત્રમા વિચારદ હોય અને નિમ્નહ તથા અનુબ્રહ્મ કરવામા શક્તિમાન હોય તે ગુરુ કહેવાય છે '

૧૧-મત્રનો સામાન્ય પરિચય

મત્ર એ શી વસ્તુ છે ? તેનો અહીં સામાન્ય પરિચય આપીશું 'મનનાત્ વ્રાયતે इति मन्त्र-એ મનનમાથી એટલે મનની ભિન્ન ભિન્ન વૃત્તિઓમાથી બધાંવે તે મત્ર તાત્પર્ય' કે જેના વડે એકાગ્રતા માધી શકાય તે મત્ર કહેવાય 'ચિત્ત મન્ત્ર' એવી વ્યાખ્યા પણ કેટલાક તત્ત્વ મયોમા લેવામા આવે છે, તેનો અર્થ એ છે કે એકાગ્ર થયેલું મનુષ્યનું મન એ જ મત્ર છે 'ગુપ્ત માવ્યન્તે મંત્રવિનિરિત્તિ મન્ત્ર' એવી વ્યાખ્યા પણ મત્રશાસ્ત્રમા નજરે પડે છે, તેનો અર્થ એ છે કે જે મત્રવિદો વડે શુપ્ત રીતે કહેવાય છે, તે મત્ર

બધા મત્રોનું સ્વરૂપ એક સરખું હોતું નથી કેટલાક મત્રો બીજરૂપ હોય છે જેમકે ઓં હ્રીં શ્રીં વહ્નીં વગેરે કેટલાક મત્રો માત્ર પદરૂપ હોય છે, જેમકે નમો અગ્નિ-હતાળ, નમો સિદ્ધાળ, નમો જિજ્ઞાળ જિયમયાળ વગેરે તે કેટલાક મત્રો બીજ અને પદ બનેથી યુક્ત હોય છે જેમકે ઓં હ્રીં વહ્નીં શ્રીશૃણુપમદેવાય નમ, ઓં હ્રીં શ્રીં વ દ્યાવત્યૈ નમ વગેરે

મત્રોમા અક્ષરની સખ્યા એકથી માંડીને એ ૬ તે ઉપરાંત પણ હોય છે બીજાક્ષરો પ્રાય એક અક્ષરના હોય છે 'સોઝ' 'હસ' એ બે અપરનો મત્ર છે, 'ઝં ફી' નમ' એ ચાર અક્ષરનો મત્ર છે, 'ઝંવમો સિદ્ધાંત' એ છ અક્ષરનો મત્ર છે, 'નમિક્કળ વસ વિકમહર વસાદ વિજ્ઞકુરિત' એ અઠાર અક્ષરનો મત્ર છે અને નમસ્કાર એ અડધક અક્ષરનો મત્ર છે વીસથી અધિક અક્ષરવાળા મત્રને મત્રવિચારકો માતામત્ર કહે છે કેટલાક સોગથી અધિક અક્ષરવાળાને પણ માતામત્ર કહે છે

પત્રમા જેમ જુદી જુદી રંગો લગાડવાથી તેનાં કાર્યો મા ફેર પડે છે, તેમ મત્રના છેડે જુદા જુદા પદ્યવેદ લગાડવાથી તે ઠી સક્રિયમાં ફેર પડે છે દાખલા તરીકે જે મત્રને છેડે હૂં કે વદ્ પદ્ય લાગે છે તે ઉચ્ચ બને છે, જે મત્રને છેડે ઠ, ઠ પદ્ય લાગે છે તે કામળ બને છે અને જે મત્રને છેડે ના કે ન્નાદ પદ્ય લાગે છે તે શાંતિ કાન્ક બને છે ના વક્ષવન મત્રકારોએ પુંમત્ર, મીમત્ર અને તપુમ્મકમત્રની સજ્ઞાથી વ્યક્ત કર્યો છે

કયા મત્રથી કેવું કાર્ય લિહ થાય ? એ તે ઠી ફલ યુતિ નેવાથી બહુ શકાય છે દાખલા તરીકે શાંતિસ્તવ (લયુચ્ચતિ) તેના છેડે નીચેની આવાઓ આવે છે, તે એની ફલયુતિ છે -

‘આ શાંતિસ્તવન પૂર્વમૂરિઓએ શુરુઆખ્યાય- પૂર્વક પ્રકટ કરેલા મત્રપદોથી શુભાયેલુ છે અને તે

વિધિપુર સરનુ અનુદાન કરનારાઓને સલિલાદિ લયોભાથી મુક્ત કરનાર તથા ઉપદ્રવોને શાત કરનાર છે

જે આ સ્તવન મદા લાવપૂર્વક લેશે છે, અન્યની પાસેથી લાવપૂર્વક સાંભળે છે, તેમજ મત્રયોગના નિયમ પ્રમાણે તેની લાવના કરે છે, તે નિશ્ચય શાંતિપદને પામે છે સૂરિ શ્રીમાનદેવ પણ શાંતિપદને પામે !

શાંતિસ્તવ એ મત્રમય સ્તોત્ર છે અને તેની ફલ-શ્રુતિ સાથે સાથે જ બતાવી છે, પણ મત્રોની ફલશ્રુતિ સામાન્ય રીતે તેના આશ્નાય કે વિધિમા દર્શાવેલી હોય છે.

મનનો વિધિસર જપ કરવાથી એક પ્રકારની અદ્ભુત-અચિત્ય શક્તિ ઉત્પન્ન થાય છે, એટલે જ મત્રનો આટલો મહિમા છે

૧૨-મત્રમા શક્તિ ગી રીતે ઉત્પન્ન થાય છે ?

‘મત્રના વિધિસર જપથી અદ્ભુત-અચિત્ય શક્તિ શી રીતે ઉત્પન્ન થાય ?’ એ પ્રશ્નનો અહીં ઉત્તર આપીશું

શબ્દ (sound) એક પ્રકારની શક્તિ છે, એ વાત આપણે ત્યાં બહુ પ્રાચીન કાળથી જાણીતી હતી, તેથી જ શબ્દબ્રહ્મ વગેરે શબ્દોની યોજના થયેલી છે વિજ્ઞાને અનેક-વિધ પ્રયોગો પછી આ વસ્તુને માન્ય રાખી છે, એટલે તે બાબતમા કોઈ શકાને સ્થાન નથી શક્તિમન્ દ્રવ્યોનુ અમુક રીતે સંયોજન થાય તો તેમાંથી એક પ્રકારની અદ્ભુત શક્તિ ઉત્પન્ન થાય છે દાખલા તરીકે ગધક, મણુશીલ,

સુરોખાર વગેરે મેળવવાથી દાઙ ઉત્પન્ન થાય છે અને તે એક ધડાકે મજબૂતમા મજબૂત દિવાલોના બૂકા ઉડાડી દે છે અણબોળ, હાઈહોલ્ડન બોળ વગેરે તેના પ્રત્યક્ષ પ્રમાણો છે 'સમસ્ત રસાયણશાસ્ત્રની રચના આ મિદ્ધાત પર જ થયેલી છે, એટલે અક્ષરોના વિશિષ્ટ જ યોજનથી એક પ્રકારની શક્તિ ઉત્પન્ન થાય, એમા કંઈ આશ્ચર્ય પામવા જેવું નથી

જૈન મહર્ષિઓએ મંત્રવ્યાકરણ રચ્યું છે, તેમા દરેક અક્ષરની ઠેવી શક્તિ છે અને તે ઠેવા સ્વરૂપે પ્રકટ થાય છે, તે બતાવ્યું છે દાખલા તરીકે જ ની શક્તિ વિષે તેમણે કહ્યું છે કે 'વૃક્ષાસન ગજવાહન દેમવર્ણ શુક્રમગન્ય હવળસ્વાદુ અમ્બઝીવવિસ્તીર્ણ ચતુર્મુલ અપ્ટવાદુ વૃષ્ણલોચન જયમુકુટ ધારિણ સિત્તવર્ણ મૌચ્છિકામરણ અતીવચલિ ગમ્મીર પુલ્લિંગ।' જ્યારે જ ના ધ્યાનમાથી શક્તિદેવતા પ્રકટ થાય છે, ત્યારે તેનું આસન બોળ હોય છે, વાહન ગજનું હોય છે, વસ્ત્ર સુવર્ણ જેવો પીળો હોય છે, ગદ્ય કેશરના જેવો હોય છે,

* પ્રથમ મંત્રવ્યાકરણનો ભાગ વિદ્યાનુસાસન પ્રથમા અમાય જોવામા આવ્યો હતો. પછી મંત્ર સમન્વિતરોધન માટે દક્ષિણ કાશ્મીરે પ્રવાસ કર્યો, ત્યારે મૂર્ચિતોના પ્રાચીન દસ્તાવિજિત પ્રતિઓના અગરમાં તેની એક સ્લાક પ્રતિ જોવામાં આવી હતી તે વખતે પ. શુભળવિ શાસ્ત્રી અને બીજા એક પંડિત આમારી સાથે હતા તેમની પાસે કન્નડ વિધિમા લખાયેલી એ પ્રતિનો અત ભાગ વચ્ચવતા તેના રચયિતા તરીકે આશ્ચર્ય સમતુલ્ય નામ મળી આવ્યું હતું. હાલ આ મંત્રવ્યાકરણની નકલ આમારી પાસે મોબૂદ છે

સ્વાદ કષ્ઠક ખારાચવાળો હોય છે, તેનો વિસ્તાર જ ખૂં
દ્રીપ જેટલો મોટો હોય છે, તેને ચાર મુખ અને આઠ
ભુજઓ હોય છે, તેના નેત્રો કાળા રંગના હોય છે, જય
મુકુટ ધારણ કરેલો હોય છે, સ્વેત વર્ણના મોતીના આભ
રણો ધારણ કરેલા હોય છે, તે અત્યંત જળવાન હોય છે,
ગંભીર હોય છે અને પુલ્કિત હોય છે '.

મદ્રાસ હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત જજ મી વુડોર્થ કે
જેમણે પાતાના પાછલા જીવનનો બધો સમય શૈવ તંત્રોના
સંપાદન અને વિવેચન પાછળ કાઢ્યો છે, તેમને પ્રથમ
આ વિષયમાં શ્રદ્ધા ન હતી, પણ મદ્રાસ કે તેની આસ
પાસના એક તાત્ત્વિક પડિત સાથે પરિચય થતા તેમને આ
વિષયમાં રમ ઉત્પન્ન થયો પછી તેમણે એક વખત એ
તાત્ત્વિક પડિતને કહ્યું કે 'અમુક બીજમત્રમાં અમુક શક્તિ
હોય છે, એવા વિધાનમાં મારી શ્રદ્ધા બેસતી નથી હીં
મોલીએ તો શુ અને વ્હીં બોલીએ તો શુ ? એ તો
શબ્દોચ્ચારણની બાબત છે ' ત્યારે તાત્ત્વિક પડિતે કહ્યું કે
' જેમ બધા મનુષ્યો સરખા હોતા નથી, બધા પશુઓ
સરખા હોતા નથી અને બધા વૃક્ષો પણ સરખા હોતા
નથી, તેમ બધા અક્ષરો સરખા હોતા નથી તે દરેકની
શક્તિ ભિન્ન ભિન્ન હોય છે તેના સંયોજનથી જે ચમત્કારિક
પરિણામ આવે છે, તેને મહર્ષિઓએ બીજમત્રની શક્તિ
કહી છે આ વિષયમાં આપને જે શકા થઈ, તેનું હું
હમણા જ પ્રયોગદ્વારા નિરાકરણ કરી આપુ છું ' પછી

તેમણે એક લાકડાના કંકડાને સામે મૂક્યો અને 'ર' એટલે અગ્નિબીજનો જપ કરવા માડ્યો એ બીજ એમને સિદ્ધ હતું, એટલે થોડી જ વારમાં તે લાકડામાં અગ્નિ ઉત્પન્ન થયો અને તે સળગવા લાગ્યું આ પ્રયોગ જોયા પછી મી વુડ્ઝાફને આ વિષયમાં મજબૂત શ્રદ્ધા બેઠી અને તેમણે આર્થર એવેલોનના સાંકેતિક નામથી શૈવમતના તત્ત્વ બોધોનું સંપાદન-સંશોધન-વિવેચન કરવા માડ્યું આજે તેમના એ વિષયના શ્રેયો મુમુક્ષુઓની મતજ્ઞાનવિષયક તૃપ્તિને સારી રીતે છીપાવે છે કમમાં કમ એ શ્રેયોએ અમારી મતજ્ઞાનવિષયક તૃપ્તિને ચારી રીતે છીપાવી હતી તેમણે વર્ણમાલા ઉપર 'A garland of letters-એ ગાર્લેન્ડ ઓફ લેટર્સ' નામનું પુસ્તક લખ્યું છે, તે શબ્દશક્તિ પર સારો પ્રકાશ પાડે છે

પૂનાની ઓક્ટટ રીચર્સ કોલેજના પ્રિન્સીપાલ મી કરમરકરે વર્ણમાતૃકશક્તિ એટલે અક્ષરશક્તિ ઉપર વડોદરામાં અતિ મનનીય ભાષાણ કર્યું હતું તેમાં તેમણે કહ્યું હતું કે વર્ણમાલાના મૂળાક્ષરો કેવલ ઔપચારિક જ નથી, પણ મતજ્ઞાનશક્તિની સાથે અતિ ગાઢ મળધ ધરાવે

■ વર્ણમાલાનો પ્રત્યેક અક્ષર મનુષ્યના શરીર પર ઉત્તર પ્રભાણે પોતાનો વિશિષ્ટ પ્રભાવ પાડે છે આ પછી તેમણે સિન્ન સિન્ન વર્ણોત્તર વડે કેવી અસર થાય છે, તેના કેટલાક પ્રયોગો કરી બતાવીને પોતાના મતબ્ધની પુષ્ટિ કરી હતી તેમણે ચરલ્ડ વશ્લેસ અને હ વર્ણો પૈકી ર અક્ષર પર વિશેષ ભાર મૂકી તેનું બિંદુચિહ્ન એટલે

ર ઉચ્ચારણ એક હજારવાર કરવાથી શરીરની ગરમી એક ડીગ્રી વધી જાય છે, તે પણ દર્શાવી આપ્યું હતું એટલે મત્રવિશારદોએ બીજા વગેરેની જે રચના કરેલી છે, તે અત્યંત રહસ્યમયી છે, એ નિશ્ચિત છે

ચોડાક વર્ષ પહેલાં અમે એક ત્યાગી મત્રમાધકને મળ્યા તેઓ મોટા ભાગે ઝંઝારની જ ઉપામના કરતા હતા તેમણે અમને ફેં ફેં, હા હા વગેરે સ્વરોનો ઉચ્ચાર કરવાથી શરીરના કયા ભાગો પર કેવી અસર થાય છે, તે બતાવ્યું હતું અને તેથી રોગનિવારણની બાબતમાં આ મત્રાક્ષરો કેવો ફાયદો કરી શકે તે પણ જણાવ્યું હતું અમે અમુક મત્રોથી અમુક રોગોનું નિવારણ થાય એ વાચ્યું હતું, તેની આ પ્રસંગોથી વિશેષ ખાતરી થઈ અને કેટલાક પ્રયોગો કરી જોયા ઉવસગગહર સ્તોત્રનો અમુક વખત પાઠ કરવાથી તાવ ઉતારી શકાય છે, એવો અનુભવ તો અમને ઘણા વખત પહેલાં જ થયો હતો પછી મત્ર પાઠથી આધાશીશી અને માયાનો સખત દુખાવો કે જેના માટે મોટા મોટા ડોક્ટરોએ હાથ ધીર્ધ નાખ્યા હતા, તે મટાડવાનો પ્રયોગ કર્યો અને તે પણ સફળ થયો

જ્યારે તન્મયતાપૂર્વક મત્રનો જપ ચાલતો હોય છે, ત્યારે આપણા શરીરમાં એક પ્રકારનો શક્તિસચ્ચાર થતો હોય, એવો અનુભવ થાય છે આ બધી વસ્તુઓ એમ બતાવે છે કે વિશિષ્ટ પ્રકારના શબ્દસંયોજન વડે મત્રમાં અદ્ભુત-અવિન્ય શક્તિ પેદા થાય છે

૧૩-મત્રબીજો

મત્રસાધનમા વપરાતા કેટલાક બીજો નીચે મુજબ છે —

ઠો—પ્રભુવબીજ, મુવબીજ, વિનયબીજ કે તેજોબીજ.

હો—માયાબીજ, ત્રેલોક્યબીજ, ત્રિદિબીજ

દો—વાગબીજ, તત્ત્વબીજ

વલી—કામબીજ

હસો હસો હસો—શક્તિબીજ,

સિ—પૃથ્વીબીજ

વ—જલબીજ

સ્વા—વાયુબીજ

હા—આકાશબીજ

મો—અકુશબીજ

પદ્—વિમર્શન અને ચલનબીજ

ચપદ્—ઠહનબીજ

ચૌપદ્—આકર્ષણ અને પૂનઃપ્રહણબીજ

સત્રૌપદ્—આકર્ષણબીજ

વ્યૌ—દ્રાવણબીજ

ચૌ—આકર્ષણબીજ

સ્ત્રૌ—સ્તનબીજ

દ્વૌ—વિવાપહારબીજ

વ—ચંદ્રબીજ

ધ — મારણ અને મહાધુનીજ

દ્રોં — દ્રોં વ્લીં છ્દ્ર સ — આ પાત્ર બાધુનીજ છે

દ્વે — દ્વેષ અને વિદ્વેષધુનીજ.

સ્વાહા — શાંતિનીજ

સ્વધા — પૌષ્ટિકનીજ

સ્તુત્યું — પિંડનીજ,

સમ. — શોધનનીજ

હ — ગમનનીજ

શ્રી — લક્ષ્મીનીજ

અર્ધ — જ્ઞાનનીજ

હ — તત્ત્વનીજ

ક્ષી — સોમનીજ

આ બીજોને આટે કેટલાક આકેતિક નામો વપરાય

જેમકે—

ઓઢ્ઠારોવર્તુલ્લસારો, વામઘ્ઠ હસકારણમ્ ।

મન્ત્રાઘ પ્રણવ સત્ય, ચિન્દુશકિન્નિદેવતમ્ ॥

સર્વવીજોત્પાદકઘ્ઠ, પન્ચદેવો ધુન્નિક ।

સાવિત્રી ત્રિશિરો બ્રહ્મ, ત્રિગુણો ગુણજીવક ॥

આદિવીજ વેદસારો, વેદવીજમત પરમ્ ।

પન્ચરશ્મિન્નિકૃટ ધ, ત્રિમવો મન્ત્રનાશન ॥

ગાયત્રીવીજ-પન્ચાસૌ, મન્ત્રવિદ્યાપ્રસૂ પ્રમુ ।

અક્ષર માલકાસૂક્ષ્માનાવિદ્વૈતમોક્ષદૌ ॥

છે. તાત્પર્ય કે કોઈ મંત્ર મળી ગયો તેટલાથી કામ સરતું નથી, પણ તેનો વિધિ બરાબર બાંધવો જોઈએ જો વિધિ બરાબર બાંધવામાં ન આવે તો મંત્રસિદ્ધિ થાય શી રીતે! પરંતુ મંત્રવિદો આ વિધિ એકદમ મક્કટ કરતા નથી, એટલું જ નહિ પણ જેણે મંત્રદીક્ષા ગ્રહણ કરેલી નથી, તે સિવાયના અન્ય મનુષ્ય સાથે એની વાત પણ કરતા નથી.

અમે વારાણસીમાં એક વિદ્વાન ગૃહસ્થને મંત્ર-શાસ્ત્રમાં અતિ નિપુણ અને સાધના કરનાર બહુ તેમને મળવા ગયા હતા તેઓ લલિતાસહજનામ પદ અતિ 'સુંદર મંત્રમય' ટીકા લખનાર શ્રી બારકરાઆચ' મહાશયીની પર પરાને માનનારા હતા, એટલે અમે પ્રથમ વાત એમના પર છેડી અને તે એમણે પ્રેમપૂર્વક કરી પરંતુ જ્યારે મંત્રાભ્યાસ અને સિદ્ધિ વગેરે અંગે પ્રશ્નો કર્યા, ત્યારે તેમણે કહ્યું કે 'માફ કરજો, આ વિષય પર તમારી સાથે વાત કરી નહિ શકું, કારણ કે તમે અમારા સમ્પ્રદાય પ્રમાણે મંત્રદીક્ષા લીધેલી નથી.' બગાળ અને શુભશતના તાત્ત્વિકો સાથે વાર્તાલાપ કરતાં પણ આવો જ અનુભવ થયો હતો.

આમ, છતાં નિરાશ થવાનું કંઈ કારણ નથી, કારણ કે આ વિષય ઉપર આપણા મહાપુરુષોએ ઘણું સાહિત્ય લખેલું છે અને તેમાં મંત્રના આભાસો કે વિધિ દર્શાવેલા છે, તેમ જ આ વિષયના ખાસ કૃત્યો પણ લખેલા છે થોડાં વર્ષ પહેલાં અમે આ સાહિત્યની નીમાવણી ઘણા પરિશ્રમપૂર્વક તૈયાર કરી હતી, તેની સંખ્યા ૫૦૦ સુધી

પહેલી હતી. આ પરથી પાડકોને તેની વિપુલતાનો ખ્યાલ
જોવી શક્યો. આ સાહિત્ય જુદા જુદા બાહરોમા તથા જુદી
જુદી વ્યક્તિઓના કબજામા પડેલું છે. જનારણ સંસ્કૃત
સંદેશમા હસ્તલિખિત સંસ્કૃત પ્રતિઓનો પ્રોટો સમઢ
છે, તેમા ૧૦૦૦ પ્રતિઓ માત્ર તારિક વિષય પર એટલે
મત્ર, યન અને નત્ર પર જ સમઢાયેલી છે. બીઢ ત્રોનો
પ્રોટો સમઢ જિહારમાં નાવદા રીસચં ઇન્ડીટ્યુટમા ભેઈ
શકાય છે કે બ્યા મિલેન, બ્રહ્મદેશ, કોલોડિયા, ચીન તથા
ટામેટમાથી આ વિષય પગના પુસ્તકો લેટ આવેલા. ૩

મત્રસાધનનો વિધિ એક જ પ્રકરનો હોતો નથી.
તેમા અનેક ગમઢાયો પ્રવર્તે છે, એટલે આ જ સાગુ ને
તે જોડું કે તે સાગુ અને આ જોડું એમ ઢહેલુ મુસ્કેલ
છે એમા તો અનુભવીઓનો જે અભિપ્રાય હોય તે જ
માન્ય રાખવો જોઈએ.

વેદિક તારિકોએ લાસતવર્ષના ત્રણ વિભાગ ઢરેલા
છે. બચકાત, વિપ્લુકાત અને રથકાત અને તેઢરેકના ૬૪-
૬૪ વિશિષ્ટ તત્રો માનેલા છે, એ ઉપરના વિધાનની પુષ્ટિ
ઢરે છે.

જેનમા પણ મેતામ્બર અને દિગમ્બરની મત્રસાધન-
પદ્ધતિમા ફેર જોવામા આવે છે, એટલે એક જ મત્રતુ
સાધન જુદી જુદી રીતે થાય છે. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યે યોગ-
શાસ્ત્રના આઢમા પ્રકરમા અને શ્રી શુભચંદ્રાચાર્યે જ્ઞાનાર્ણ-

વના આડત્રીશમા પ્રકરણમા અનેક મંત્ર વિધાઓનો નિર્દેશ કરેલો છે. નમસ્કારમંત્ર ઉપર અનેક કટપો રચાયેલા છે વળી તેના પર સોત્ર, સ્તવન, સ્વાધ્યાય વગેરેની રચના પણ ગોઠા પ્રમાણમા થયેલી છે. * લોગસ્થ સૂત્ર અને નમોત્યુષ્ઠ સૂત્ર અંગે પણ ખાસ કટપો રચાયેલા છે, ઉવસગ્ગહર શ્લોક ઉપર પણ મંત્રમય અનેક વૃત્તિઓ રચાયેલી છે સત્તિકર સોત્ર, તિજયપહુત સોત્ર અને નમિજિણસોત્ર ઉપર પણ આમ્નાયદર્શક ખાસ વૃત્તિઓ રચાયેલી છે. ભક્તામર સોત્ર પર અનેક વૃત્તિઓ રચાયેલી છે અને તેમા હરેક ગાથામયી થતો મનોહાર તથા તેના ચત્રો પણ આપેલા છે કલ્યાણ મહિર પર પણ મંત્રમયવૃત્તિની રચના થયેલી છે ઉપરાંત મૂરિમંત્ર, વર્ધમાનવિદ્યા, કપિમંડલ તથા મિદ્ધચક્રની આરાધના અંગે પણ ઘણું સાહિત્ય રચાયેલું છે અને શાસન દેવીઓના કટપો પણ રચાયેલા છે તેમા મહુથી વધારે સાહિત્ય શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની શાસનરક્ષિકા શ્રી પદ્માવતી દેવીની આરાધના અંગે લખાયેલું છે પાઠકોની જાણ માટે તેની એક માહી અહીં રજૂ કરીએ છીએ

૧ રક્તપદ્માવતીકટપ

૨ રક્તપદ્માવતીવૃદ્ધપૂજનવિધિ

૩, કામેશ્વરીપદ્માવતીમંત્રસાધના

૪ ભૈરવીપદ્માવતીમંત્રસાધના

* આનો એક સમક થોડા વખતમા જ મુબઈનીતોપારનેના જૈન સાહિત્યવિજ્ઞાનમંડળ તરફથી બકાર પડવાનો છે

૫ ત્રિપુતાપદાવતીમંત્રસાધના

૬ નિત્યપદાવતીમંત્રસાધના

૭ પદાવતીદીપાવતાર.

૮ પદાવતીકમ્બલાવતાર.

૯ મનમોહિનીપદાવતી વિગ્રા

૧૦ પુત્રકરપદાવતીમંત્ર (નો વિધિ)

૧૧ પદાવતીઓતકથા

૧૨ પદાવતીસ્વપ્નસાધન

૧૩ પદાવતીકથાવલતા

૧૪ પદાવતીમંત્રકથા (શ્રી ચેરુત્તુ મરચિન)

૧૫ ભૈરવપદાવતી કથા (શ્રીમસ્તિવેલુમૂરિ)

શ્રી પદાવતીજી અંગે સંખ્યાબધ મોત્રો, કવચો તથા મહામ્નામ વગેરેની પણ રચના થયેલી છે

અહીં દીપાવતાર, કમ્બલાવતાર અને સ્વપ્નસાધન એ દર્શાવેલો પ્રયોગ થયેલો છે, જોઈએ તે અંગે થોડું સ્પષ્ટીકરણ કરીશું. દેવીનું આવાહન કરના તે દીપરીખામાંથી પ્રકટ થાય તેને દીપાવતાર કહેવાય. દેવીનું આવાહન કરતા તે અમુક વસ્તુના બનાવેલા કમ્બલમાં આવે અને તેના પર જોડામ દર્શિ કરનારને દ્વરસુદ્ધર શુ બની રહ્યું છે તથા શુ બનશે ? તેનું આજેહૂંબ દસ્ય બતાવે તેને કમ્બલાવતાર કહેવાય. અહીં પ્રાસંગિક એ જુલાસો પણ કરી દઈએ કે આ રીતે દેવીનું આવાહન કરતા નીલમરેલા કુબમાંથી

તે પ્રકટ થાય તેને જણાવનાર કહેવાય અને આવાહનક
વાથી પુષ્પના સમૂહમાં આવી તેની જુદી જુદી ક્રિયા
બનાવે તેને પુષ્પાવનાર કહેવાય કે તેનો એક દાખલો :
' મત્રમાધન આજે પવ્વ ફળ આપે છે,' એ વિધિ
વર્ણન કરતી વખતે આપી ગયા છીએ સ્વપ્નમાધનને
સ્વપ્નમાં આવીને આપણી સાથે વાતચીત કરે કે પૂરે
પ્રશ્નનો જવાબ આપે

૧૫-મત્રોપાસકના પ્રકારો

મત્રોપાસક ત્રણ પ્રકારના હોય છે. ઉત્તમ, મધ્યમ
અને કનિષ્ઠ તેમાં જે મત્રસાધક માત્ર કર્મની નિર્જંક મત્રો
કે આત્માનો માક્ષાત્કાર થવા માટે મત્રસાધના કરે છે
તે ઉત્તમ ગણાય છે જે મત્રસાધક સકામબુદ્ધિથી પિતૃ
ક્ષત્રિ, દેવતા વગેરેની ઉપાસના કરે છે, તે મધ્યમ ગણાય
છે અને જે મત્રસાધક હવેકો સ્વાર્થ સાધવા કે બીજાને
સુકેશન પહોંચાડવા મત્રસાધના કરે છે, તે કનિષ્ઠ ગણાય છે

૧૬-મત્રસાધનનાં અંગ-પ્રત્યંગો

મત્રસાધનના અંગપ્રત્યંગો અનેક છે તે બધાને
વિસ્તૃત પરિચય આપવાનું આ સ્થાન નથી, એટલે તેની
સારમૂલ બાબતો જ બહી રજૂ કરીશું

મત્રમાધન માટે સદુચી પ્રથમ તો સારું સ્થાન
એકાએક ' સારું સ્થાન, કેમ, કહેવું ? ' તેનો ઉત્તર યોગ્ય
સહિતામાં આ પ્રમાણે આપ્યો છે -

ગામ્યેન યદા સ્થાન કાયો મગોદકેન ચ ।

પચશાસ્ત્રાયુષો દેશાન્તયા સિદ્ધિપ્રદાયક ॥

ગોશાલા ચૈ ગુરોર્ગેદ દેવાયતનકાનનમ્ ।

પુષ્પક્ષેત્ર નદીતીર સર્વા પૂત પ્રતીર્વિતમ્ ॥

‘જેમ કાયાની શુદ્ધિ ગ જોદકથી થાય છે, તેમ ધ્યાનની દિ પાવનું હાથ લીપવાથી થાય છે આલુ સ્થાન પથ ખાયુક્ત એટલે પીપજો, વડ, બીલી, આબલી અને શેક એ પાથ વૃક્ષવાળુ અથવા ગમે તે પાથ વૃક્ષોવાળુ ત્ય તે સિદ્ધિ આપનારુ થાય છે તેમજ ગોશાલા, શુરુતું, (આ વસ્તુ ગૃહસ્થ શુરુની અપેક્ષાએ કહી છે પણ ॥ શુરુ ત્યાગી હોય ત્યા ઉપાગ્રય વગેરે સમજવુ) મહિર, વનમહેશ, કોઈ પણ તીર્થભૂમિ ત્યા નદીનો તીર ગેરે સ્થાનો હમેશા પવિત્ર મનજવામા આવે છે, એટલે પણ મત્રસાધન માટે ઉત્તમ ગણાય.’

જ્યા આવી અનુકૂળતા ન હોય ત્યા મકાનનો એક ખૂંદો ચોરડો પમદ કરી તેને જળ વગેરેથી શુદ્ધ કરી તેને ઉપયોગ પણ કરી શકાય

આ સ્થાનમા મૂપ કરવો જોઈએ, ઘીનો દંડ રૂઢ ટાવવો જોઈએ, આસોપાવવ વગેરેનુ તોરણ બાંધવું જોઈએ, તથા પુષ્પમાળા લટકાવવી જોઈએ તાજાં ફેડે ફેડે અને પવિત્ર ઘનાવવુ જોઈએ

મત્રસાધનના અગમત્યગો અનેક મંત્રાંશુઃ સૂચિ

છે, પણ તે બધાનો સમાવેશ પાંચ આગોમા કરી શકાય છે. પૂજા, સ્તોત્ર, જપ, ધ્યાન અને મહાધિ (તથા) આ બે ઉત્તરોત્તર વિશુદ્ધ છે તે માટે મંત્રવિશારદોએ કહ્યું છે.

પૂજાકોટિસમં સ્તોત્ર, સ્તોત્રકોટિસમો જપ ।

જપકોટિસમ ધ્યાન, ધ્યાનકોટિસમો હૃદય ॥

‘કોડવાર પૂજા કરવામાં આવે તેટલું ફળ સ્તોત્રને છે કોડવાર સ્તોત્ર બોલાવવામાં આવે તેટલું ફળ જપનું છે કોડવાર જપ કરવામાં આવે તેટલું ફળ ધ્યાનનું છે કોડવાર ધ્યાન કરવામાં આવે તેટલું ફળ મહાધિ કે તથાનું’

પૂજા માટે પાંચ પ્રકારની શુદ્ધિ અપેક્ષિત છે માટે મંત્રવિશારદોએ કહ્યું છે કે—

આત્માત્માન મન્ત્રદ્રવ્ય દેવશુદ્ધિસ્તુ વરુણમી ।

યાવન્ન કુરુતે દેવિ । તસ્ય દેવાર્ચન કુત ॥

‘આત્મશુદ્ધિ, સ્થાનશુદ્ધિ, મંત્રશુદ્ધિ, દ્રવ્યશુદ્ધિ, દેવશુદ્ધિ ન કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી હે દેવિ ! દેવ અર્ચન કયાથી થાય ? અર્થાત્ ન જ થાય’

વળી એ શબ્દો પણ સ્પષ્ટ કહ્યા છે કે ‘વરુણ વિના પૂજા હામિરાચાય કન્પતે—પાંચશુદ્ધિ કયાં વિના’ કરવામાં આવે તો અનિષ્ટ પરિણામ આવે છે’

સારી રીતે સ્નાન કરવું, બૂતશુદ્ધિ કરવો, પ્રાણ કરવો તથા ષડંગ-ચાસ કરવો તેથી આત્મશુદ્ધિ થાય

૬ એ વિષ માટે ખાસ મત્રો છે, એટલે તે મત્રપૂર્વક
જોડે જોડે.

મંત્રપુદિનુ વર્ણન ઉપર ઠરેછું છે એ પ્રકારે
મંત્રપુદિ કર્યા પછી નીચે પ્રમાણે જોડવામાં આવે છે

અરુણમ્ મૂળાનિ વિશાળા સર્વતો દિશમ્ ।
સર્વગમવિસંવેતૌ પૂજાકર્મ સમારભે ।

‘૬૧’ દિશાઓમાંથી ભૂત, પિશાચ વગેરે શાસ્ત્ર
કહે તે બધાના અવિરોધથી હું પૂજાકર્મનો આરંભ
કરું ’

અપ્રત્યક્ષેભી અદ્ધી વીજા ઝોડો પજુ જોડવામાં
કરે છે તેમકે—

અરુણમ્ તે મૂળા વે મૂળા મૂળિસંસ્પિતા ।
વે મૂળા વિપ્નકર્તાએ મદ્યનુ નિવાસવા ॥

‘૭૨’ ભૂત-પ્રેતો આ બળિ પર રહેતા હોય તે દૂર
થાઓ તે ભૂત-પ્રેતો વિપ્નકર્તા હોય તે શિવની આરાધના
જરૂર થાઓ ’ વગેરે

અકાશદિ આત્માવર્ણમાં મત્રાક્ષરોને ધ્યેય કરવા
વળા કમ-કમથી તે ઊંચે ચાર સ્વરૂપિ કરવો, તેને
મંત્રપુદિ કહેવાય છે. વિષ્ણુસાદના મેળવરિત્તવા

અરુણમ્ મૂળાનિ વિશાળા સર્વતો દિશમ્ ।

સર્વગમવિસંવેતૌ પૂજાકર્મ સમારભે ॥

—૧૯૪૬-૪૭-૪૮-૪૯-૫૦-૫૧-૫૨-૫૩-૫૪-૫૫-૫૬-૫૭-૫૮-૫૯-૬૦-૬૧-૬૨-૬૩-૬૪-૬૫-૬૬-૬૭-૬૮-૬૯-૭૦-૭૧-૭૨-૭૩-૭૪-૭૫-૭૬-૭૭-૭૮-૭૯-૮૦-૮૧-૮૨-૮૩-૮૪-૮૫-૮૬-૮૭-૮૮-૮૯-૯૦-૯૧-૯૨-૯૩-૯૪-૯૫-૯૬-૯૭-૯૮-૯૯-૧૦૦-

વધાનમાં કાર્યસિદ્ધિ માટે મત્રના અગિયાર પ્રયોગો નીચે પ્રમાણે બતાવ્યા છે — (૧) અચિત, (૨) સપુટ, (૩) અસ્ત, (૪) સમસ્ત, (૫) વિદર્શિત, (૬) આકાન્ત, (૭) આદ્યન્ત, (૮) ગર્ભિત, (૯) સર્વતોમુખ, (૧૦) યુક્તિવિદર્શિત અને (૧૧) વિદર્ભઅચિત .

મત્રના એક એક અક્ષરમા સાધ્ય નામનો એક એક અક્ષરપ્રયોગ કરવો તે અચિતપ્રયોગ કહેવાય સપૂર્ણ મત્ર બોલ્યા પછી સાધ્યનામ બોલવું તે સપુટપ્રયોગ કહેવાય આદિ અને અતે અર્ધ અર્ધ મત્ર બોલી મધ્યમા સાધકવું સપૂર્ણ નામ બોલવું તે અસ્તપ્રયોગ કહેવાય પ્રથમ સાધ્યનામ અને પછી મત્ર બોલવો તે સમસ્ત પ્રયોગ કહેવાય બન્ને મત્રાક્ષરો અને એક સાધ્યનો અક્ષર રાખવો તે વિદર્શિત પ્રયોગ કહેવાય. મત્રાક્ષરની વચ્ચે સાધ્ય નામ રાખવું તે આકાન્તપ્રયોગ કહેવાય. પહેલા એક વાર મત્ર બોલી, મધ્યમા સાધ્ય રાખી છેલ્લે પણ મત્ર બોલવો તે આદ્યન્તપ્રયોગ કહેવાય પહેલા અને છેલ્લા બે બે વાર મત્ર બોલી સાધ્યને મધ્યમા રાખવો તે ગર્ભિતપ્રયોગ કહેવાય પહેલા ત્રણવાર મત્ર બોલી વચમા સાધ્ય રાખી છેલ્લા ત્રણવાર મત્ર બોલવો તે સર્વતોમુખપ્રયોગ કહેવાય પહેલા મત્ર, પછી નામ, પાછો મત્ર એમ ત્રણવાર બોલવું તે યુક્તિવિદર્શિત પ્રયોગ કહેવાય બન્નેવાર મત્ર બોલી એક એક સાધ્યનો અક્ષર લેવો તે મત્રવિદર્શિત પ્રયોગ કહેવાય

જુદા જુદા કાર્યો અંગે આ જાતના પ્રયોગો થાય

છે, પરંતુ જે સિદ્ધ કે શાશ્વત મત્રો છે, તેને તો શુદ્ધ માનીને જ જપાદિ ક્રિયા કરવાની છે હાખલા તરીકે નમસ્કારમત્ર તેમા અકારાદિ અક્ષરો ઉમેરવાની કે ઉત્કર્ષથી બોલવાની કેઈ આવશ્યકતા નથી. સિદ્ધ મત્રો તથા બીજા પણ અનેક મત્રો માટે મત્રવિચારદોષો અપવાદ કરેલા છે, તેથીજ અમે આ પ્રમાણે જણાવીએ છીએ.

પૂજાની સામગ્રી ઉત્તમોત્તમ હાવવી તે દ્રવ્યશુદ્ધિ કહેવાય છે તેની 'ઠં છન્નાય પદ્' વગેરે મત્ર બોલીને તથા પેતુમુદ્રા દર્શાવીને વિશેષ શુદ્ધિ કરવામા આવે છે.

જે દેવી કે દેવતાનું મત્રસાધન કરવાનું હોય તેને પધરાવવા માટે ખાસ થીઠ એટલે સિદ્ધાસન હોવું જોઈએ. તેના પર અમુક મત્ર બોલીને દેવી કે દેવતાની સ્થાપના કરવી અને પૂજાની સર્વ સામગ્રી એકત્ર કરીને દેવી કે દેવતાનું દીપ, ધૂપ તથા ઉદક એટલે જળથી ત્રણ વાર પ્રીક્ષણ કરવું તે દેવશુદ્ધિ કહેવાય છે.

પૂજના દ્રવ્યપૂજા અને માનસપૂજા એવા બે પ્રકારો છે તેમા દ્રવ્યપૂજના ઉપચારો ત્રણ પ્રકારના છે (૧) પચોપચાર, (૨) ચોડ્યોપચાર અને (૩) રાજોપચાર.

તથા, પુષ્પ, ધૂપ, દીપ અને નૈવેદ્યથી પૂજન કરવું તે પચોપચાર કહેવાય છે, પાદ,^૧ અર્ધ,^૨ આચમન,^૩ સ્નાન,^૪ વસ્ત્ર,^૫ ભૂષણ,^૬ ગંધ,^૭ પુષ્પ,^૮ ધૂપ,^૯ દીપ,^{૧૦} નૈવેદ્ય,^{૧૧} આચમન,^{૧૨} તાબૂલ,^{૧૩} અર્ચન-સ્તોત્ર,^{૧૪}

તર્પણ, ^{૧૫} અને નમસ્ક્રિયા, ^{૧૬} એ બોડયોપચાર કહેવાય છે, અને સાઠ કે તેથી પણ વધારે ઉપચારોથી પૂજા કરવી તે રાજોપચાર કહેવાય છે

આ દરેક ઉપચારના જુદા જુદા ફળો મત્રમહાર્ણવ, ટ્રિવરત્નાકર વગેરે ગ્રંથોમાં દર્શાવેલા છે તે મુમુક્ષુએ ત્યાંથી જોઈ લેવા

પૂજા કર્યા પછી સ્તોત્ર, હૃદય, કવચ, અષ્ટોત્તરશત નામ અને મહાસનામનો પાઠ કરવો તે સ્તોત્રવિધિ કહેવાય છે આ સ્તોત્રાદિ જેટલા ઉત્તમ તેટલી દેવતાની પ્રસન્નતા વહેવી પ્રાપ્ત થાય છે

સ્તોત્રવિધિ પછી સાધકે મૂલમત્રનો જપ કરવો જોઈએ આ જપના ત્રણ પ્રકારો છે : વાચિક, ઉપાશુ અને માનસ તેમાં જે જપ બીજા સ્પષ્ટ સાબળી શકે એવી સ્પષ્ટ વાણીથી બોલવો તે વાચિક કહેવાય છે જે જપ બીજા કંઈક સાબળી શકે તે ઉપાશુ કહેવાય છે અને જે જપ માત્ર સાધક પોતે જ બોલી શકે તે માનસ જપ કહેવાય છે આ જપ અંગે મત્રવિચારદોષો કહ્યું છે કે-

નોન્નૈર્નપ સકુર્યાન્ રહ કુર્યાદતદ્રિત ।

સમાહિતમનાસ્તૂર્ણી મનસા વાપિ ચિંતયેન્ ॥

વિધિયક્ષાઙ્ગપચક્ષો, વિશિષ્ટો દક્ષમિર્ગુણૌ ।

ઉપાશુર્યાઙ્ગતગુણ સાદક્ષો માનસો સ્મૃત્ ॥

(૧) જપ બહુ ઓટેથી બોલીને કરવો નહિ

(૨) એકાત જગામાં બેગીને કરવો

(૩) અનિદ્રિત થઈને કરવો, એટલે એકા ખાતા ખાતા જપ કરવો નહિ

(૪) સ્વસ્થ ચિત્તે કરવો, એટલે કે જપસખા ક્યારે પૂરી થશે ? એવી ઉત્સુકતા રાખવી નહિ

(૫) તોષ ધારણ કરવો, એટલે જપ કરતી વખતે તેનું શું ફળ મળશે ? અથવા મળશે કે નહિ ? આદિ કોઈ વિકલ્પને ખટા થવા દેવો નહિ કે જેના લીધે અસ-તોષ ઉદ્ભવે અને જપનો તાર તૂટી જાય.

(૫) અથવા જપ માત્ર મનથી જ કરવો, કારણ કે શાસ્ત્રમાં જે મત્ર-યાગ કહેલા છે તેના કરતા બાહ્યજપનું ફળ હયાગલું છે, ઉપાશુજપનું ફળ મોગલું છે અને માનસજપનું ફળ હ્રાગલું છે

મત્રવિશારદોએ 'જપાન્સિદ્ધિર્જપાન્સિદ્ધિર્નપાન્સિદ્ધિર્નસદાય' એ વાક્ય ઉચ્ચારીને જપનું મોહાન્મય પ્રકાશનું છે જો મત્રજપ ભરાભર થાય તો તેનાથી અવશ્ય સિદ્ધિ મળે છે, એ એમનો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય છે તેથી મત્રસાધકે મત્રનો જપ ઉપર પ્રમાણે જે સૂચનાઓ કરી છે, તે લક્ષમાં રાખીને પૂર્ણ શ્રદ્ધાપૂર્વક કરવો.

ધ્યાન જે પ્રકારે થાય છે પ્રથમ મત્રના હરેક અક્ષરનું, પછી દેવતાનું અક્ષરોનું ધ્યાન થગ્તા જ્યારે બધા અક્ષરો સ્પષ્ટ અને અખલિત જણાય તથા તેના વિષે જે જે રગોની ધારણા કરી હોય તે અસ્ખલિત રહે ત્યારે અક્ષરધ્યાન

ખરાખર થયું કહેવાય આ ધ્યાન આગળ વધે છે, ત્યારે દરેક અક્ષર અત્યંત ઋણોત્તિર્ભય દેખાય છે અને મન તેમાં લીન થવા માટે છે મત્રદેવતાનું ધ્યાન ખરાખર ધરી શકાય તે માટે તેનું સ્વરૂપ વર્ણવવામાં આવે છે અને તેને કેટલી ભુજ્જી છે ? કેવું આસન છે ? કેવો વર્ણ છે ? વગેરે દર્શાવવામાં આવે છે દાખલા તરીકે શ્રી પદમાવતી દેવીનું ધ્યાન ધરવું હોય તો નીચેની ગાથા પ્રમાણે ધ્યાન ધરી શકાય —

પાશ્વરદગ્ગજવરણકરા પદ્મવિષ્ટરા પદ્મા ।

સા મા પાતુ મગવતી ત્રિલોચના રક્ષણુપામા ॥

‘ જેના એક હાથમાં પાશ છે, બીજા હાથમાં દ્વજ (બીભેર) છે, ત્રીજો હાથ વરદમુદ્રાથી યુક્ત છે અને ચોથો હાથ અક્રુશથી વિભૂષિત ॥ વળી જે પદ ઉપર બેઠેલી છે, જે ત્રિલોચનવાળી છે અને જેના ફેરનો વર્ણ ચક્રત પુષ્પના જેવો છે, તે લગવતી પદ્માવતી માતા મારું રક્ષણ કરે. ’

ધ્યાન પછી સમાધિ કે લયનો અધિકાર છે પ્રથમ સાધકને મન, મત્ર અને દેવતા સિદ્ધ સિદ્ધ સ્વરૂપે જણાય છે, પણ જ્યારે તેનું ધ્યાન સિદ્ધ થાય છે, ત્યારે મન, મત્ર અને દેવતા ત્રણેનો ભેદ લય પામી જાય છે, એટલે કે તે ત્રણે તદાકાર બની જાય છે અને ત્યારે જ મત્રની સિદ્ધિ થાય છે

૧૭-કયો મત્ર સફળ થાય ? તે જાણવાની રીતિ.

મન કામના પ્રમાણે મત્રો જુદા જુદા હોય છે તેમાંથી કયો મત્ર પોતાને ફળશે ? તે જાણવા માટે અકલમ ચક્રનો

રામતીર્થ ગ્રાહી તેલ

[સ્પેશીઅલ નં. ૧]

સ્વાસ્થ્ય

વાળ વધારવા, મગજ શાત રાખવા, યાદશક્તિ
સાગી કરવા, શાત નિદ્રા માટે, શરીરને માલીસ
કરી સ્ફૂર્તિ મા લાવવા માટે દરેક જતુમાં દરેકને માટે
ઉપયોગી છે. કિંમત મોટી બાટલીના રૂા. ૪-૦૦,
નાની બાટલીના રૂા. ૨-૦૦

શરીર નીરોગી રાખવા માટે આકર્ષક યોગાસન
ચિત્રપટ અમારે ત્યાંથી મ ગાવશો. કિંમત પોસ્ટેજ
સાથે રૂા. ૨-૫૦

શ્રી રામતીર્થ યોગાશ્રમ

દાદર, સેન્ટ્રલ રેલ્વે,

મુબઈ-૧૪

આપનું જોખમ કોઈ પણ હોય

અમે આપનું રક્ષણ કરીશું !

ભારતીય વીમાક્ષેત્રમાં અગ્રેસર ન્યૂ ઇન્ડિયા ઍરથોરન્સ કંપની પૂર્વના દેશોમાં સર્વત્ર સન્માનિત અને વિશ્વાસ પાત્ર છે આ કંપની હરિયાઈ, આગ, અકસ્માત અને ચોરી વગેરે તમામ પ્રકારના જનરલ વીમાનું કામ કરે છે, આપને આપવાની રકમ જલ્દી ચૂકવે છે અને ઘણા વર્ષોના અનુભવ ધરાવતી હોવાથી સ રક્ષણ અને સેવાની ખાત્રી આપે છે

આપ આપનું જનરલ ઇન્સ્યુરન્સ સળધી તમામ કામ નિશ્ચિતપણે ન્યૂ ઇન્ડિયા ઍરથોરન્સ કંપનીને આપો.

ધી ન્યૂ ઇન્ડિયા ઍરથોરન્સ કંપની લી.

મહાત્મા ગાંધી રોડ, મુંબઈ

ઉપયોગ થાય છે, પરંતુ સિદ્ધ મંત્રોને, એકાદશરી મંત્રોને તથા બીજાં પણ કેટલાક મંત્રોને આ નિયમ લાગુ પડતો નથી તેમજ મંત્રવિદોનો એ અભિપ્રાય છે કે જે દેવી કે દેવતા પર પોતાની અનન્ય શ્રદ્ધા હોય તેનો મંત્ર જલ્દી ફળદાયી થાય છે, તેથી એ પરિસ્થિતિમાં આ ચક્રનો ઉપયોગ કરવાનો નથી

૧૮-કાલાદિ

મંત્રથી સિદ્ધ થતા જુદા જુદા કાર્યો અને કાલાદિ વિચાર પણ આવશ્યક છે, એમ મંત્રવિદોનું માનવું છે. તાત્પર્ય કે શાંતિક, પૌષ્ટિક, વર્ણીકરણ, સ્તબ્ધન, આકર્ષણ, મારણ, વિદ્રેવણ તથા ઉચ્ચાટન માટે કાલ, ઋતુ, મુદ્રા, હસ્ત, અશુભિ, આસન, ધ્યાનવર્ણ, તત્ત્વ, માલા, પદ્મવ, દિશા વગેરે પણ અમુક પ્રકારના જ હોવા બોધ્યે દાખલા તરીકે શાંતિક કર્મ કરવું હોય તો તે માટે અર્ધ રાત્રિનો સમય, હેમવંશી, જમણો હાથ, મધ્યમા આગળી, જ્ઞાન-મુદ્રા, પદ્માસન, ઉજ્જવલ (ચેત) વર્ણ, જલતત્ત્વ, સફેદ કળી માલા, સ્વાહા પંચવ (મંત્રના છેડે સ્વાહા એવો શબ્દ), પશ્ચિમદિશા અને દીપનમંત્ર શ્રેષ્ઠ છે પૌષ્ટિક કર્મ કરવું હોય તો તેને માટે પ્રભાતનો સમય, શિશિર ઋતુ, જમણો હાથ, મધ્યમા આગળી, જ્ઞાનમુદ્રા, પદ્માસન, ઉજ્જવલ વર્ણ, પૃથ્વીતત્ત્વ, મોતીની માળા, સ્વાહાપંચવ, નૈઋત્ય દિશા અને દીપનમંત્ર શ્રેષ્ઠ છે જેની આગળ ઐકાર વગેરે હોય તે આગ્નેય કે દીપનમંત્ર કહેવાય છે

૧૯—નમસ્કાર મહામત્રનું આરાધન

નમસ્કાર, પચનમસ્કાર કે પચપરમેષ્ઠિનમસ્કારને જોઈ મહાપિંઓએ મહામત્ર કહ્યો છે, કારણ કે તે મનુષ્યની મનોવૃત્તિઓને પાપ તરફ ઢગતી રાકીને અધ્યાત્મના ઉચ્ચ આદર્શ તરફ લઈ જવાનું અતિમ બળ ધરાવે છે તેથી જ નાના કે મોટા, ગૃહસ્થ કે સાધુ સહુ કોઈને તેનું આરાધન કરવાનો તેમનો આદેશ છે

આ આરાધન સ્મરણ, જપ અને ધ્યાન એમ ત્રણે પ્રકારે થઈ શકે છે. સૂતા, ઉઠતા, બેસતા લોજનસમયે, વિદ્યારણે કે કોઈ પણ મગલ પ્રસંગે તેનો ત્રણ, પાંચ કે સાત વાર ઉચ્ચાર કરવો તે સ્મરણ ઇષ્ટદેવની ઉપાસના તથા સદ્ગુરુની સેવા કરીને શારીરિક અને માનસિક શુદ્ધિ પૂર્વક ઉત્તરાભિમુખ કે પૂર્વાભિમુખ થઈને કરાગુલિ વડે કે માલા વડે ઓછામાં ઓછા ૧૦૮ વાર મત્રની ગણના કરવી તે જપ છે. આ વખતે ચિત્તની વૃત્તિને મત્રાર્થમાં જોડવાથી ચિત્તનું પરિશ્રમણ અટકાવી શકાય. ■ મત્રના પ્રત્યેક અક્ષર પર મનને એકાગ્ર કરતા જવું અને છેવટે અરિહતા, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય તથા સાધુનું સ્વરૂપ ચિતવવું એ નમસ્કારમત્રનું ધ્યાન છે.

મત્રાક્ષર પર મનને એકાગ્ર કરતી વખતે તેની આકૃતિ બને તેટલી વિચાળ કલ્પવી આ અક્ષરોનો વર્ણ પરમેષ્ઠીના વર્ણ મુજબ જ ચિતવવો, એટલે નમો અરિહતાર્ણ એ સાત અક્ષરોને ચેત વર્ણના ચિતવવા, નમો સિદ્ધાર્ણ

Elegance in Velvet

Rich, smooth feminine velvet Such luxury,
near you. Cholis in 'ASHOK' velvet
will bring you many pretty compliments

ASHOK VELVET MANUFACTURING CO PRIVATE LTD

Selling Agents Messrs V Chattrabhuji & Co Private Ltd.
11, J Market, Bombay 2.

Telegram "PLATINUM"

with Best Compliments

CHIMANLAL MANCHAND & CO.

Jewellers

Appointed Jewellery Valuers to
Union Govt
of
INDIA

Office

7, Dhanji Street,
Bombay

Phone 28749

Show Rooms

New Queen's Road,
opp Opera house, Bombay

Phone 30321

એ પાંચ અક્ષરને રક્ત વર્ણના ચિત્રવવા, નમો આયરિયાળ
એ સાત અક્ષરને પીત વર્ણના ચિત્રવવા, નમો હયગ્જાયાળ
એ સાત અક્ષરને નીલ વર્ણના ચિત્રવવા અને નમો લોગ
સજ્જસારૂળ એ નવ અક્ષરને સ્વામ વર્ણના ચિત્રવવા. બાકીના
દસો પવનમુષ્કારો અદિ તેત્રીશ અક્ષરને શ્વેત વર્ણના જ
ચિત્રવવા, કાન્હુ કે તેનો કર્મનિવારણુ અર્થે — શાંતિકર્મર્થે
વિનિયોગ છે.

આ અક્ષરો જ્યાં સુધી અરુપદ દેખાય, અસ્થિર
દેખાય તથા તેના રંગો બદલાઈ જતા દેખાય ત્યાં સુધી
આપણું મન સ્થિર થયું નથી, એમ સમજવું અભ્યાસ
યતા એ અક્ષરો રુપદ, સ્થિર અને તે તે રંગવાળા બરાબર
દેખાશે

નમસ્કારમંત્રના ધ્યાનને માટે કૃષ્ણિકાસુકત અષ્ટ
કર્મલક્ષણી રૂપના કરવી સમુચિત છે તેમા નીચે પ્રમાણે
પદોની સ્થાપના કરવી —

એટલે પ્રથમ અરહિત પદનું શ્વેત વર્ણે ધ્યાન
ધરવું તેમા અષ્ટમહાપ્રાતિહાર્યસુકત શ્રીઅરિહતદેવને

સમવસરણુમા બેઠેલા ચિતવવા અને તેમના ચાર મૂલ અતિશયેનો વિચાર કરવો પછી મિદ્ધપદ્મ રક્ત વર્ણે ધ્યાન ધરવું તેમા મિદ્ધ ભગવત મિદ્ધશિલામા વિરાજ રહ્યા છે અને અનંત અનંત સુખનો ઉપભોગ કરી રહ્યા છે એમ ચિતવવું તથા તેમના આઠ ગુણોનો વિચાર કરવો પછી આચાર્ય ભગવતનું પીત વર્ણે ધ્યાન ધરવું અને તેમના છત્રીશ ગુણોનો વિચાર કરવો ઉપાધ્યાયનું નીલ વર્ણે ધ્યાન ધરવું અને તેમના પચીશ ગુણોનો વિચાર કરવો પછી સાધુ ભગવતનું કૃષ્ણ વર્ણે ધ્યાન ધરવું અને તેમના સત્તાવીશ ગુણોનો વિચાર કરવો છેવટે એવું ચિતન કરવું કે ‘આ પચ્ચપરમેષ્ઠિને ભાવનમસ્કાર કરવાથી જ મારા સર્વ પાપનો નાશ થવાનો છે અને હું ગુણુશ્રેણીએ ચડતો ચડતો છેવટે તેમના જેવો જ થવાનો છું ’

નમસ્કારમંત્રના નવલાભ જપનું પુરસ્કારણ-અનુષ્ઠાન કરવાથી નરકગતિનું નિવારણ થાય છે અને મહાગતિના સ્વામી બની શકાય છે કદાચ તેટલું અનુષ્ઠાન ન બની શક્યુ તો લક્ષ જપનું અનુષ્ઠાન તો અવશ્ય કરવું તે માટે શ્રી રત્નમદિરગણિએ કહ્યું છે કે-

યો લ્ય જિનચક્ષુઃક્રમ્યસુખના મુચ્યત્તર્ણક્રમમ્ ।

પ્રદ્ધાવાન્ વિજિતેન્દ્રિયો મવહર મન્ન જવેરુદ્ધવક ॥

પુણ્ય, શ્વેતમુગન્ધિમિષ વિધિના લક્ષપ્રમાણૈર્જિન,

ય સપૂજ્યતે ॥ વિશ્વમહિત ધીતીર્વરાજો મવેત્ ॥

‘જે શ્રાવક પ્રદ્ધાવાન તથા વિજિતેન્દ્રિય બની, શ્રી જિનેશ્વર દેવ પ્રત્યે લક્ષ બાધી મનશુદ્ધિથી સ્પષ્ટ

પૂર્ણ પ્રભાવીત મંત્રસાર

કિંમત રૂ ૧-૫૦ ના પૈ. પોસ્ટેજ ૦-૬૮ ના પૈ.

— જોખા —

આશ્વિન-પદ્માવતી-મહાકાળીના છ દે * શ્રી ચક્રમરી-ધટા-ધુંડની
નિખો * શ્રી મટાવક્ષમી-મહાજ્વાના અટકો * રક્ષામત્રો * શ્રી
વકારમત્રસમક દ્વિગદાય- વિધિસહિત * અખટો * મહામત્રો
દ્વય પ્રાપ્તિ, શુભાશુભ જાણવાનો, સર્વ સિદ્ધિ-પુત્રસપ્તપ્રાપ્તિ,
ગોના શુભો, મહાશાંતિ વગેરેના મત્રો—

પ્રભાતિ-
તત્વન
અગત્યના
નિખો
મોતીઝરા
મોટેના મત્રો
દ્વય પ્રાપ્તિનો
સાદો ઉપાય
મહામુદિકા
પત્ર
ભૂમિ શુદ્ધિ
કરવાનો મત્ર

૧૧' x ૧૮' દ્વિગ્લી સુરેખ ચિત્રાકન
—મહાયમત્કારિક યત્ર—
મગધમૂર્તિ
શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીર
સર્વસિદ્ધિ યત્ર
કિ રા ૧) પેઢીન પોસ્ટેજ ગુડ
દરોજ પ્રાતકાગે
ધૂપદીપ આપી એનો ચમત્કાર
જાતેજ અનુભવી હો
વિશાયત્ર-નવમઠ-આશ્વિનજી સોજ
વિદ્યાઓ-બુદ્ધક લેન્વ પચાગુધી દેવી
વગેરે સમાય છે

* લક્ષ્મીપ્રાપ્તિ
મહાવિદ્યા
* ભૂત પ્રેત
નિમઘકરણ
મત્ર
* શ્રી આશ્વિન
જ્વાના મત્રો
* નિન્નયધકુલ
સ્તોત્ર યત્ર
* શામ્બી-
નિમઘકુલમત્ર
* મત્ર સાધન
વિધિ વગેરે
સમાય છે

આજે જ મેળવો

શ્રી મેધરાજ જૈન પુસ્તક ભંડાર

કીકા સ્ટ્રીટ, ચોરીજી ગાવ, મુળધર-૨

શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જૈન બાલાશ્રમ-પાલીતાણા

પ્રાત સ્મરણીય વીરધામિરાજ શ્રી શત્રુજયની શીતલછાયા નીચે
જ્ઞાનની પરબ ચવાવતું આ બાલાશ્રમ જૈન કોમના બાળકોને
એસ એસ મી (મિટ્રીક) મુખીનું વ્યાવહારિક શિક્ષણ આપી
ધાર્મિક ભાવનાના ઉત્તમ સંસ્કારોનું સિચન કરી રહેવ છે
પઠ વર્ષથી ચાલતી આ સંસ્થામામી સેકડો બાળકો મહાર
પડી વ્યાપારધધામા સ્થિર થયા છે.

બાલાશ્રમમા ૧૨૫ ઉપરાત વિદ્યાર્થીઓ લાભ લઈ રહ્યા છે
સરેરાશ વાર્ષિક આવક અને ખર્ચમા દર વર્ષે રૂ. ૬૬
હજારનો તોટો પડે છે

જેઓ આપી શકે તેમ છે તેઓ બાલાશ્રમને યાદ કરી વધુ
નહી તો દર વર્ષે રૂ. ૫૧), ૭૫), અગર ૧૧) આપી
સંસ્થાના સલાસદ બને ;

રત્નજનોની યાદગીરીમા રૂ. ૧૦૦૧), રૂ. ૫૦૧) અગર
રૂ. ૨૫૧) ની મદદ આપનાથી કાયમી મુકરર તિથિના
ફિન્ડે દાતાના નામથી બોજન અપાય છે

બાલાશ્રમનો વિકાસ એટલે જૈન કોમના લાલિતાગરિકોનો
સારો ઉત્કર્ષ

આજ મુખીમા બાલાશ્રમને મદદ આપનાર સૌ દાતાઓને
આ તકે આભાર માનીએ છીએ

શુભ અવસરે બાલાશ્રમને યાદ કરવાનું ન બૂલસો.
પત્રવ્યવહાર — માનદ મંત્રીઓ

શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જૈન બાલાશ્રમ

૯૮, મેડાલ મૂડી, બેનરેન, કાટ, મુંબઈ-૨.

સ્થળ - પાલીતાણા. (ગોમપુ)

ઉચ્ચારપૂર્વક લવહર એવા શ્રીનમસ્કારમંત્રને એક લાખવાર
જપે છે અને ચેત સુગંધી પુષ્પથી શ્રી જિનેશ્વર દેવનું
અર્ચન કરતો જાય છે, તે જગત્પૂજ્ય જિનેશ્વર
બને છે '.

રાજના એક હજાર જેન પુષ્પથી નમસ્કારના
મંત્રોચ્ચારપૂર્વક શ્રી જિનેશ્વરદેવનું પૂજન કરતા ૧૦૦
દિવસે આવું અનુષ્ઠાન પૂરું થાય એ સોયે દિવસ ધંદ્રિ
ચન્નિત રહેવું ભેઈએ, એટલે બ્રહ્મચર્ય પાળવું ભેઈએ,
બને તેટલી તપશ્ચર્યા કરવી ભેઈએ અને આહાર લેવાના
પ્રમગે શુદ્ધ સાત્ત્વિક ભોજન કરવું ભેઈએ તેમજ 'મારા
જીવનમાં સહુથી સુદર તથા મોટું કાર્ય કરી રહ્યો છું '
તેવી ભાવના નિરતર ભાવવી ભેઈએ.

વર્તમાન કાળના પાપલિયા જમાનામાં મુમુક્ષુઓને
આટલો લાભો સમય ન મળે તે માટે ૨૦ દિવસમાં આવું
અનુષ્ઠાન સામુદાયિક રીતે કરાવવામાં આવે છે અને તેમાં
ઉક્ત નિયમોના પાલનપૂર્વક એક લાખનો જપ પૂરા
કરાવવામાં આવે છે તેનો અનુભવ પણ ઘણાને ઘણો સુદર
થયેલો છે, એટલે મુમુક્ષુઓએ જ્યારે પણ આવું આરાધન
થવાનું હોય ત્યારે તક ઝડપી લેવી ને નમસ્કારમંત્રનો
વિધિપૂર્વક એક લાખ જપ કરીને પોતાનું જીવન સફળ
બનાવવું X

X પૃ ૫ મહારાજશ્રી બદરવિજયજીએ 'નમસ્કાર મહામંત્ર'
અને 'પરમેશ્વર-નમસ્કાર' એ બે પુસ્તકો લખ્યાં છે, તે નમસ્કાર

નમસ્કારમત્ર વ્ય્યાત્મનો અપૂર્વ પ્રસાદ આપે છે, તે સાથે અનેકવિધ આપત્તિઓનું નિવારણ પણ કરે છે અને સુખશાંતિથી છુટી શકાય તેવી અનુકૂળતા પણ કરી આપે છે, તેથી નમસ્કાર મહામત્રનું સાધન-આરાધન આ લોક અને પરલોક એમ ઉભયને હિતકારી નીવડે છે. અતઃ સમયનો સાથી પણ એ જ છે સહુ કોઈ આ મહા-મત્રના સાધન-આરાધન વડે પોતાનું અભીષ્ટ સાધે એવી કામના સાથે આ નિબંધ પૂર્ણ કરીએ છીએ.

इति शम् ।

મત્રની સક્રિય પર ખૂબ પ્રકાશ પાડે છે નમસ્કારનું એક સાખ જાપનું સામુદાયિક અનુધ્યાન કરાવવાની પદ્ધતિ પણ તેમણે જ કરી છે અને આજે તેનો સુદર પ્રચાર થઈ રહેલો છે આ વિષયમાં તેમનો સંપર્ક સાધવાથી મુમુક્ષુને પણ જાણવાનું મળશે.

અમારા માનવતા કદરવાન આદર્શને

ક સમયસરની મૂલ્યના ક

લુની અને તળીતી બુદ્ધિમાર્ગ રચાવિન ૧૦૦ નવેતી પુનઃપ્રી પદી

મુખર્ષ, કુમરી પાવાગલીના જગમનિદ્ધ

દાતુ મનજી પદમશી સુરમાવાલા

૨ જી ૨૮ ૬

૩ ક મા ૬

સુરમાઓ ખરીતી પડેલા માનવતા માંગેનું સૌ દોરીએ નીચે ૩
બોદીમળ, મદનપુરા, મેખમેમન મૂળ, મુખજી એકા મારાજ ૩ જોરી
ખાનગીના બનામા કોઈ પણ દુખને અમારા સ માંગે વેચાતા મળતા
નથી તેવી રાખેલા કે અમારી લુની લુનીતી દુકાન કુમરી મધ્ય
૭૮ મનુષ્યવ મૂળ, પાવાગલી, મુખર્ષ ન ૬ એ રેકાર્ડે આવેલ છે

— નકલી સુરમાઓથી સાવધાન રહેા —

— સમયસરની ચિનતળી —

- ૧ અમારી બંદીઓની પેગેમ 'એક' નેમજી બેડે બાલુ દામગીની ૭૭૮
- ૨ માઈની મીન તથા અમાર નામ ને / તપામી ખાતો કરી લેવી
- ૩ અમારા કોઈ કેન્સાસર કે એમલ નથી કદા અમારી એ ન
દુખને નંમીત રેકાર્ડે મળે છે
- ૪ અમાર મામતા એકાંગે ઉપર પૂરતુ ખ્યાન આપવામાં આવે છે
- ૫ ફોન નં ૭૦૫૬૬ કરશે તે સુરમે પેગેમ પેગેમવાડામાં આવશે
- ૬ કોઈ ની માન સલાદ મેળવે

નામસાં પુરવેા મારે, સુરમા એકા મારે મનારે ૧૦ થી ૧૧

— અમાર એક ન રેકાર્ડ —

જગમનિદ્ધ દાતુ મનજી પદમશી સુરમાવાલા

૭૮, મનુષ્યવ મૂળ, કુમરી પાવાગલી, મુખર્ષ ન. ૬